

**การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิด
การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

กิตติคุณฐากรณ์ การุณประชา

**การค้นคว้าอิสระ เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร**

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาการศึกษา ได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญา จากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัย นเรศวร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อ่างไสตติสกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

กรกฎาคม 2563

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ถาวรโสทธิสกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการค้นคว้าอิสระสำเร็จ สมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ จันทะคุณ อาจารย์ภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก นางอรชร ครุฑมาสุข นางพิกุล อินตายวง ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ และนายสิทธิศักดิ์ อุบแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพ โรงเรียนพนมมาศพิทยากร จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาสำหรับให้คำแนะนำและ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการค้นคว้า จนทำให้การค้นคว้านี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ผู้ปกครอง และ นักเรียน โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าด้วยตัวเองในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

กิตติกัญฐากรณ์ การุณประชา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผู้ศึกษาค้นคว้า	กิตติกัณฐากรณ์ การุณประชา
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ธำรงใสตติสกุล
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563
คำสำคัญ	หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม, การเป็นผู้ประกอบการ, การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" 2) พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" 3) ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" จากผู้ประกอบการธุรกิจ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 2 คน และ นักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" โดยการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" จำนวน 10 คน ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบหลังการทดลอง (One-Group Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า T (T-Test Dependent Samples) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ชั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" จาก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา คือ 1) ความต้องการที่เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ทางด้านธุรกิจ 2) การเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ จัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด และด้านการวัดและประเมินผล คือ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2) ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ทำให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) และเอกสารประกอบหลักสูตรที่มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48)

3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.41)

Subject	Curriculum development of "Entrepreneurship" club activity in accordance with the concept of intellectual training from the prototype for high school students.
Researcher	Kittikanthakorn Karunpracha
Adviser	Assistant professor, Wichian Thamrongsoththisakul, Ph.D.
Academic Paper	Independent Study, M.Ed. in Curriculum and Instruction Naresuan University, 2020
Key Word	Club Activity Curriculum, Entrepreneurship, Intellectual Training from the Prototype

Abstract

The purposes of this study were 1) to Study the information necessary to develop curriculum of "Entrepreneurship" club activity. 2) to develop curriculum of "Entrepreneurship" club activity. 3) to conduct a trial of "Entrepreneurship" club activity curriculum and 4) to study the opinions of students towards learning according to the curriculum of "Entrepreneurship" club activity. Research methods used Research and Development process. There were 4 steps in conducting the research as follows; Step 1: Studied the information necessary to develop the curriculum for "Entrepreneurship" club activity from 2 entrepreneurs, 2 teachers of Career Learning Department, and 10 students of UttaraditDaruni School By using the questionnaire. Step 2: Developed a curriculum for "Entrepreneurship" club activity in which 5 experts would examine the suitability of the course and the course material. The research instruments were curriculum and supplementary documents for the "Entrepreneurship" club activity and the assessment of the suitability of the course and the course documentation. The statistics used in the analysis are the Mean and Standard Deviation. Step 3: Conducted the trial "Entrepreneurship" club activity trial by accordance with the concept of intellectual training. The sample group used was 10 students of UttaraditDaruni School who applied to participate in the "Entrepreneurship" club activity. Used 'One- Group

Post-test Design' in research plan. The instrument used in the research was an entrepreneurial proficiency assessment form. The statistics used in the analysis were Mean, Standard Deviation, T-Test Dependent Samples and Content Analysis. Step 4: Studied the opinions of learners towards learning according to the "Entrepreneurship" club activity curriculum. Research tools were questionnaire for learners' opinions towards learning according to the "Entrepreneurship" club activity curriculum. Statistics used for analyzing were Mean, standard deviation

The result found that

1) The results of the study were necessary information for the development of "Entrepreneurship" club activity curriculum from 3 difference groups which were Entrepreneur, Career Learning Department teachers and students leaded to the necessary information for the development of contents 1) Business knowledge demanding. 2) Working competency leaning ability 3) Business conditions on teaching and learning activities were very much participated by students. Measurement and Evaluation were used by the actual condition.

2) The result of created "Entrepreneurship" club activity curriculum element as following 1) Backgrounds 2) Principles 3) Proposes 4) Learning core 5) Curriculum Structure 6) Learning Management Guidelines 7) Learning Media 8) Measurement and Evaluation. The course suitability were the greatest level of ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) and Course materials suitability were the greatest level of ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48)

3) The result of the trial of the "Entrepreneurship" club activity by accordance with the concept of intellectual training. The score was above the average 70% with statistical significance at the level of .05

4) The results of the evaluation of students' opinions towards the club activity curriculum of "Entrepreneurship": In general, the students had a high level of agreement with the curriculum of the "Entrepreneurship" club activity. ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.41)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร	10
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	19
ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ.....	28
การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญา จากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	50
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	55
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	60

บทที่	หน้า
<p>ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทาง ปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....</p>	63
4 ผลการวิจัย	69
<p>ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....</p>	69
<p>ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตาม แนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....</p>	75
<p>ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตาม แนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....</p>	90
<p>ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทาง ปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย</p>	90
5 บทสรุป	93
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	101
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	110
ประวัติผู้วิจัย.....	156

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางสรุปขั้นตอนการสอนที่ช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ตามวิธีการของวูด บรูเนอร์	36
2 วิเคราะห์บทบาทครู นักเรียน ผู้ร่วมกลุ่ม ในวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้.....	38
3 แสดงการหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง.....	48
4 แสดงแบบแผนการทดลอง.....	58
5 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ".....	84
6 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ".....	87
7 แสดงคะแนนความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนโดยหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ".....	90
8 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรม ชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ".....	90
9 ผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียน.....	120
10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	121
11 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"	125
12 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	140

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสนใจการจัดการศึกษาที่สอดคล้องและตอบสนองอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับความสนใจและมีการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น ในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ซึ่งหมายรวมถึง (1) รู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเล็กเชิง เศรษฐศาสตร์/เศรษฐกิจ (2) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคมและ (3) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิผลด้านอาชีพเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา และระบบการศึกษาของรัฐบาล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การสร้างความเป็นผู้ประกอบการ จึงเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาคนไทย 4.0 ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา และระบบการศึกษา

ควบคู่กันไป ตามนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายในส่วนของการสนับสนุนวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) หรือสตาร์ทอัพ ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่แตกต่างและใช้กระบวนการและนวัตกรรมที่ไม่เหมือนใคร ที่มีจุดเด่นคือ การสามารถทำซ้ำ ขยายตลาดได้อย่างไม่มีขีดจำกัด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเติบโตอย่างก้าวกระโดด ด้วยการส่งผ่านคุณค่าและสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบโจทย์ ความต้องการของผู้ใช้ ผ่านกระบวนการบ่มเพาะและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) คือ ภาวะความสำเร็จในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มูลค่าทางเศรษฐกิจและการสร้างงานส่วนใหญ่จะถูกสร้างสรรคโดยธุรกิจขนาดเล็กที่เกิดจากแนวคิดและทักษะความเป็นผู้ประกอบการของแต่ละบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างธุรกิจขนาดใหญ่ เมื่อบุคคลได้รับการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น มีโอกาสในการฝึกฝนอย่างเสรี มีความมั่นใจ และดำเนินงานต่อไปได้จากประสบการณ์ของนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ นักเศรษฐศาสตร์และนักวิชาการเชื่อว่า วัฒนธรรมของความเป็นผู้ประกอบการจะเป็นการส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้ดำเนินธุรกิจของตัวเองท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งนักการศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนและประชาชนให้สามารถอยู่ในยุคของเศรษฐกิจผู้ประกอบการได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีมีนักเรียนจำนวนมากที่สนใจการเป็นผู้ประกอบการ แต่การเรียนการสอนในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาที่สอน ตลอดจนบุคลากรและนักเรียนยังขาดตัวอย่างหรือต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการเป็นต้นแบบ ซึ่งหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรผสมผสานการศึกษาเพื่ออาชีพไว้ในการศึกษาทั่วไปหลักสูตรในระดับนี้จะเป็นหลักสูตรที่จะต้องคำนึงการพัฒนาอาชีพของแต่ละบุคคลที่จะต้องรวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การให้คำปรึกษาในการอาชีพการเข้าทำงานของผู้เรียน ข่าวสารทางอาชีพ และการวางแผนในการทำงาน ซึ่งหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดประสงค์หลักที่ต้องการเตรียมนักเรียนไปประกอบอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานและการเป็นพลเมืองของประเทศที่ต้องเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในการประกอบการ สร้างทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพทั้งทักษะการทำงาน การจัดการ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการวางแผนต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ประเสริฐ สีสานนตกุล, 2553)

การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (cognitive apprenticeship approach) เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานจากแนวคิดการสร้างความรู้ทางสังคม (social constructivism approach) ของ Vygotsky (1981) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม (social cognitive theory) ของ Bandura (1989) โดยแนวคิดการสร้างความรู้ทางสังคมให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้ และบทบาทของผู้ที่มีความชำนาญมากกว่าในการช่วยเหลือและให้คำชี้แนะผู้เรียนให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาที่ไม่สามารถกระทำได้ โดยลำพัง (Fosnot, 2013: 18) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางสติปัญญา และเพิ่มพูนความรู้และความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบยังมีพื้นฐานจากแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคล เกิดจากการเรียนรู้โดยบุคคลเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (observational learning or modeling) และเชื่อว่าการเป็นต้นแบบช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะต้องตั้งใจเก็บรักษาข้อมูลและปฏิบัติซ้ำ ซึ่งการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบจะสอนให้ผู้เรียนใช้วิธีการสังเกตอย่างวิเคราะห์ถึงกระบวนการคิดของผู้เชี่ยวชาญ และให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะโดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำชี้แนะ และเสริมต่อการเรียนรู้จนผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเกิดความชำนาญมากขึ้น (Allan Collins et al., 1991)

มีงานวิจัยเรื่องหนึ่งที่น่าแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบไปส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ คือ งานวิจัยของประเสริฐ ลีอำนาจกุล (2553) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการผสมแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ และปรัชญาพัฒนานิยม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจสำหรับผู้เรียน และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาด้วยการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ในช่วงการทดลอง นำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การแสวงหา และเพิ่มเติมความรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่อง

การประกอบการธุรกิจและการใช้ประโยชน์จากความรู้ทางบริหารธุรกิจ และเน้นการให้ความสำคัญเรื่องความอดทนมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย แลกเปลี่ยน ชักถาม การทำงานร่วมกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานได้มีการปฏิสัมพันธ์ ลงมือปฏิบัติ อภิปรายชักถามร่วมกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นั้น ๆ รวมทั้งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายได้ดี และมีความรู้ที่ยั่งยืน ถ้าได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ ภายได้สภาพจริง เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถซึมซับได้เร็วกว่า และจะได้มีความรู้ ความภาคภูมิใจ และส่งเสริมความเจริญให้กับการประกอบอาชีพของตนเองได้

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตร "การเป็นผู้ประกอบการ" ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสภาพการดำเนินการประกอบการในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน ผู้เรียนได้ฝึกการเป็นผู้ประกอบการจากการฝึกประกอบการจากต้นแบบที่นักเรียนสนใจ เพื่อให้ นักเรียนมีแรงบันดาลใจในการทำธุรกิจ และสามารถเป็นคนคิดแก้ปัญหาได้ รวมทั้งการใช้ความรู้ทางด้านการสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหลักสูตรนี้ได้พัฒนาขึ้นนี้จะป็นต้นแบบที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถใช้เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไปใช้ ตลอดจนสามารถนำความรู้และทักษะกระบวนการดำรงชีวิตไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อการเลือกอาชีพ การประกอบอาชีพของตนเองต่อไปในอนาคต

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" กับเกณฑ์ร้อยละ 70

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านความรู้ความเข้าใจทางธุรกิจ ความสามารถในการประกอบการธุรกิจ ซึ่งเป็นหลักสูตรในระดับรายวิชาของสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมการดำรงชีวิตและการเลือกอาชีพอิสระ

2. นักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการและมีแรงขับในการเป็นผู้ประกอบการ

3. เป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาอื่น ๆ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ
2. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
3. นักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี
4. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนควรเรียนรู้
2. แนวทางในการจัดการเรียนการสอน
3. แนวทางในการวัดและประเมินผล

ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และแบบสอบถามความต้องการของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรโดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. เป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิต ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน
2. เป็นครูผู้สอนสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย ความเป็นมาหลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาที่ใช้สำหรับสร้างหลักสูตรได้มาจากการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตร

2. ความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย คำแนะนำสำหรับครู โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ที่นำมาจัดหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (7 ชั่วโมง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (13 ชั่วโมง)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” จำนวน 10 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ที่สมัครเข้าร่วมในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” จำนวน 10 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาสาระ
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผล
4. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานทางธุรกิจในสภาพที่เป็นจริงหรือสถานการณ์เสมือนจริง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการสะท้อนความคิดโดยได้รับการช่วยเหลือชี้แนะจากครู และการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ที่ผู้เรียนแสดงความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ

การพัฒนาหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ ตามกรอบแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ โดยอาศัยสภาพการประกอบธุรกิจและความต้องการของผู้เรียนเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ทางธุรกิจ กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการปฏิบัติงานและทำกิจกรรมทางความรู้ตามสภาพที่แท้จริงของโลกแห่งความเป็นจริง รวมทั้งความสามารถทางด้านธุรกิจของนักเรียนที่จำเป็นต้องมีในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อให้ผู้วิจัยนำไปเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยครุมีบทบาทหลักในการทดลองใช้หลักสูตรและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสามารถในการประกอบการ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม การใช้ความรู้ความเข้าใจทางด้านธุรกิจ ในเรื่องการเงิน การบัญชี การจัดการ การจัดจำหน่าย การตลาดและการผลิต ในการฝึกและปฏิบัติเชิงปัญญา สำหรับการสร้างความสามารถในการประกอบการธุรกิจ ที่ก่อให้เกิดการวางแผนการทำงาน การตัดสินใจ ความกระตือรือร้นในการทำงาน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การจัดการประกอบการ ซึ่งสามารถประเมินพัฒนาการได้จากแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1.1 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1.2 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1.3 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.1.5 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมชุมนุม
 - 2.2.1 ความหมายของกิจกรรมชุมนุม
 - 2.2.2 หลักการของกิจกรรมชุมนุม
 - 2.2.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมชุมนุม
 - 2.2.4 ขอบข่ายของกิจกรรมชุมนุม
 - 2.2.5 แนวการจัดกิจกรรมชุมนุม
 - 2.2.6 การประเมินกิจกรรมชุมนุม

3. ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

- 3.1 ความหมายของผู้ประกอบการ
- 3.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบการ
- 3.3 แนวทางในการเป็นผู้ประกอบการ

4. การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

- 4.1 ความหมายของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
- 4.2 ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
- 4.3 องค์ประกอบของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
- 4.4 การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
- 4.5 ประโยชน์ของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” เอาไว้อย่างมากมายหลาย มีทั้งคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 7) ได้กำหนดนิยามของหลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลงประสพการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

นิตยา สุวรรณศรี (2545, หน้า 5) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นโดยผู้เรียนและผู้สอน เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลงประสพการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ และบังเกิดผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 8) ได้ให้นิยามศัพท์ของหลักสูตรว่า คือ ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

ชวลิต ชูกำแหง (2559, หน้า 4) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร หมายถึง มวลงประสพการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน

กระบวนการที่ใช้ในการเรียน การสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

วิเชียร อัมรโชติสกุล (2560, หน้า 343) ได้กล่าวไว้ว่า มวลประสบการณ์ที่ได้วางแผนและเขียนขึ้นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, หน้า 3) หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

จากนักวิชาการได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาตนเองตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างครบถ้วน จึงจะทำให้ผู้ใช้หลักสูตรเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาไทยและนักการศึกษาต่างประเทศหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1949, p.1) มีแนวคิดในการจัดหลักสูตรแบบหลักการเหตุผล (The Rational Curriculum) ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบครอบคลุมประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จ
2. ประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งต้องจัดให้ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้
3. มวลประสบการณ์ที่ทำให้การเรียนรู้เกิดอย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิธีการประเมินผลว่า การเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทาบ่า (Taba, 1962, p.10) กล่าวว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งความหมายของแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายหลักสูตร (Objectives) เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรที่จะต้องกำหนดให้แน่นอนก่อน เพราะเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ จุดมุ่งหมายหลักสูตรจะแสดงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนหรือผลผลิตที่จะผ่านหรือสำเร็จหลักสูตร ซึ่งเป็นความคาดหวังของหลักสูตรที่มีต่อผู้เรียน

2. เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน (Subject Matter) เนื้อหาทำหน้าที่เสมือนพาหนะที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาอาจประกอบด้วยวิชาความรู้และประสบการณ์หลายประเภท หลายลักษณะที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ

3. กระบวนการเรียนการสอน (Methods and Organization) เป็นวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนมาร่วมในกระบวนการให้เป็นไปตามลักษณะเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. การวัดและประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการที่ช่วยตรวจสอบประสิทธิภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและตัวหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 8) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร มีดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้านทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้ง

อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพ การเรียนการสอน

รัตนะ บัวสนธิ (2552, หน้า 31) ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่ 1 ตัวหลักสูตร ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร ทั้งนี้ แต่ละส่วนก็มีลักษณะต่างกัน ดังนี้

1. ตัวหลักสูตร โดยทั่วไปแล้วตัวหลักสูตรจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๆ ได้แก่

1.1 ปรัชญาหรือหลักการของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่บ่งบอกถึงความเชื่อ เบื้องหลังซึ่งเป็นที่มาของหลักสูตรนั้น หรือความคาดหวังเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีต่อสังคมชุมชนนั้น ๆ และข้อกำหนดพื้นฐานของหลักสูตรดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่ระบุถึงความต้องการเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้เรียนที่หลักสูตรมุ่งหวังให้เกิดขึ้น ภายหลังจากผู้เรียนได้ทำการศึกษาในหลักสูตร นั้น ๆ จบสิ้นแล้ว โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของหลักสูตรใด ๆ ก็ตามมักจะครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง สามด้านของผู้เรียนที่หลักสูตรต้องการให้เกิดขึ้น คุณลักษณะทั้งสามด้านก็คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) และจิตพิสัย (Affective domain) ซึ่งจะ มุ่งเน้นด้านใดมากกว่ากันก็ขึ้นอยู่กับเป็นหลักสูตรประเภทใด อาทิ ถ้าเป็นหลักสูตรประเภทใด อาทิ ถ้าเป็นหลักสูตรการกีฬา ก็ควรมุ่งเน้นด้านทักษะพิสัยมากกว่าพุทธิพิสัย ดังนี้เป็นต้น

1.3 เนื้อหาสาระ คือ ส่วนที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ซึ่งอาจกำหนดเป็นกลุ่ม สาระ หรือเป็นรายวิชาแบ่งเนื้อหาแยกย่อยตามหัวเรื่องใหญ่หัวเรื่องย่อย และจัดเรียงตามลำดับ เนื้อหาที่ง่ายไปสู่ที่ยากขึ้นตามลำดับ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับช่วงวัยของกลุ่มผู้เรียนเป็น สำคัญ

1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในส่วนนี้จะระบุถึงเทคนิควิธีการ ถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ๆ ได้ง่าย ขึ้น หรือระบุถึงสิ่งที่คุณเรียนต้องการกระทำหรือลงมือปฏิบัติ ในการเรียนเนื้อหาสาระหนึ่ง ๆ หรือ กล่าวง่าย ๆ ว่าส่วนนี้ของหลักสูตรคือส่วนที่ระบุถึงสิ่งที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องปฏิบัติ

1.5 การวัดและประเมินการเรียน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ใน การวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาสาระหนึ่ง ๆ ว่าควรจะใช้วิธีใดหรือเครื่องมือวัดผลแบบใด จึงจะเหมาะสม รวมทั้งแนวทางเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ๆ อีกด้วย

2. เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นส่วนที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมี ทิศทาง ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของการสร้างหลักสูตร นอกจากนั้น ยังช่วยให้การใช้หลักสูตรมี

ความสะดวกยิ่งขึ้น เอกสารประกอบหลักสูตรที่สำคัญและจำเป็นก็ได้แก่ คู่มือครู แผนการใช้หลักสูตร หรือแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักสูตร ที่นักพัฒนาหลักสูตรได้นำเสนอมาแล้ว จะเห็นได้ว่า มีทั้งองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน และองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว องค์ประกอบที่นักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอไว้สอดคล้องกัน คือ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล

1.3 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรโดยพิจารณาแต่ละคำว่า "การพัฒนา" หรือในภาษาอังกฤษว่า "Development" มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก หมายถึง การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง การทำให้เกิดขึ้น โดยเหตุนี้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรกหมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนเลย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 10) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาเนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ การวัดและการประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์ (2558, หน้า 15) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงรวมถึงกระบวนการทั้งหมดในการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว นับตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การร่างหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ การกำหนดการวัดและประเมินผล และการดำเนินการใช้หลักสูตร

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558, หน้า 75) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และลักษณะที่สองเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่ใช่หลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคมและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมที่มีอยู่แล้วให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ 2) การสร้างหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.4 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว (Blue Print) ที่ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องเข้าใจถึงรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ ดังนี้

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดต่างประเทศ

1. รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler อ้างอิงใน ชวลิต ชูกำแหง, 2559, หน้า 23)

ไทเลอร์ได้นำเสนอแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอนซึ่งก็คือ หลักการและเหตุผลในการพัฒนาหลักสูตร (Tyler Rational) ว่าในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. มีความมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. จัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ

4. ทราบได้อย่างไรว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลแล้ว

หลักการและเหตุผล 4 ประการนี้จะต้องตอบคำถามเรียงกันตามลำดับ ดังนั้นความมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่น ๆ ตามมา รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียน และความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวรโดยผ่านการถกเถียงเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคม เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ได้แก่

- ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

- กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จุดปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

- กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้

- กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียงข้อเดียว หรือกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อได้

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration)

ขั้นที่ 4 การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (Taba)

แนวคิดของทาบาในการพัฒนาหลักสูตรใช้วิธีแบบรากหญ้า มีความเชื่อว่าหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าพัฒนาจากองค์กรที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (Taba, 1962, p.456, อ้างอิงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 184)

1. วิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of needs) ใช้วิธีสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนและของสังคม

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objective) ด้วยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการ

3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายแล้วก็ต้องเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนด้วย

4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of content) เนื้อหาสาระที่รวบรวมต้องคำนึงถึงความยากง่ายและความต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน

5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning) การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา

6. การจัดรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experience) ควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระ

7. กำหนดวิธีวัดและประเมินผล (Determination of what to evaluate and the ways and means of doing it) มีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดวิธีการประเมินรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้วย

3. รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเชย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (J. Galen Saylor, William M. Alexander and Authur J. Lewis) (Saylor and Alexander, 1974, p.265; Saylor, Alexander and Lewis, 1981, p.181, อ้างอิงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 188)

แนวคิดของเชย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความครอบคลุม (Goals, Objectives and Domains) หลักสูตรต้องประกอบด้วยเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และในแต่ละเป้าหมายควรบ่งบอกถึงความครอบคลุมของหลักสูตร (Curriculum Domain) วัตถุประสงค์ พัฒนาการส่วนบุคคล มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งกำหนดจากความเป็นโลกาภิวัตน์ ความต้องการของสังคมที่อยู่อาศัย กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) คือ การวางแผนเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงปรัชญา ความต้องการของสังคมและผู้เรียนมาพิจารณาด้วย

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) ครูต้องเป็นผู้วางแผนและวางแผนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ (Instructional Plans) รวมทั้งการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น ตำรา แบบเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ครูตั้งเป้าหมายไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันตัดสินใจเพื่อเลือกวิธีการประเมินผลที่สามารถประเมินได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้ผลตามความมุ่งหมาย การประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลสำคัญที่บอกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ว่าควรจะปรับปรุงหลักสูตรในจุดใด เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรในอนาคต

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดของไทย

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของสังัด อุทรานันท์

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของสังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38) อธิบายวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด 7 ขั้นตอนได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการของสังคมและผู้เรียนจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น เป็นการมุ่งแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การคัดเลือก การจัดเนื้อหาสาระ และการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์เรียนรู้ที่นำมาจัดไว้ในหลักสูตรต้องผ่านการพิจารณากลับกรองตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดมาตรฐานการวัดผลและประเมินผล ขั้นตอนนี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดประเมินว่า จะวัดผลประเมินผลอะไรบ้าง จึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้มุ่งหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรหลังได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว ทั้งนี้ เพื่อหาวิธีแก้ไขและปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว ควรประเมินผลจากการใช้ว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีจุดใดที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขบ้าง

ขั้นที่ 7 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินเบื้องต้นแล้ว หากพบว่ายังมีข้อบกพร่องจะต้องแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 77) ได้เสนอรูปแบบและแนวคิดของขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตร
2. ยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้และรายวิชา

3. นำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ในโรงเรียนนำร่องและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
4. อบรมผู้บริหารทุกระดับและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่
5. นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนและประกาศใช้หลักสูตรโดยมีกิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่ดังนี้

5.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็น

5.2 ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งของต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และบริการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่อบรมครูและบุคลากรฝ่ายบริหารหลักสูตร ห้องสมุด ห้องเรียน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ

5.3 การสอน เป็นหน้าที่ของครูปฏิบัติการทั่วไป

5.4 การประเมินผล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินผลการเรียนของนักเรียน และการประเมินผลหลักสูตร ตั้งแต่ประเมินเอกสาร ผลการนำหลักสูตรไปใช้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งจะต้องประเมินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรยังมีอีกหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจะมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันไปในขั้นตอนรายละเอียด เมื่อพิจารณาจากรูปแบบที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้รูปแบบของ สัจด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 38) ในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปฏิภาณและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติ จากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2-3)

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1.1 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.1.2 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2.1.3 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม การวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งในงานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเฉพาะในส่วนของกิจกรรมชุมนุม

2.1.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบข่าย ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตาม ความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2.1.5 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินโดยผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

หลักการ

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมหรือผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นหาศักยภาพของตน สะท้อนแนวคิดจากการปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม และการมีจิตสาธารณะ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน

แนวทางการประเมิน

สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 ประการ คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรมมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ผู้เรียนที่มีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เป็นผู้ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และนำผลการประเมินไปบันทึกในกระเบียนแสดงผลการเรียน

1.4 ผู้เรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านในเกณฑ์เวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด ครูหรือผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการซ่อมเสริมและประเมินจนผ่าน ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปีการศึกษานั้น ๆ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อตัดสินเลื่อนชั้นและจบระดับการศึกษา เป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนชั้นและประมวลผลรวมในปีสุดท้ายเพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษา โดยการดำเนินการดังกล่าวมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดระดับการศึกษา

2.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและตัดสินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดนั้น ผู้เรียนจะต้องผ่านกิจกรรม 3 กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมแนะแนว

2.2.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่

1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร โดยเลือกเพียง 1 กิจกรรม

2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

2.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.3 ผู้รับผิดชอบเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความเห็นชอบ

2.4 ผู้รับผิดชอบเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเพื่ออนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านเกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษา

เกณฑ์การตัดสิน

ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. กำหนดคุณภาพหรือเกณฑ์ในการประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน

2. กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรม และ กำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน ดังนี้

2.1 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรายกิจกรรม

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปี/รายภาค

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญ ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญ กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจาก 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.3 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อจบระดับการศึกษา

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ทุกชั้นปีในระดับ การศึกษานั้น

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” บางชั้นปี ในระดับ การศึกษานั้น

แนวทางการแก้ไขนักเรียนกรณีไม่ผ่านเกณฑ์

กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรมให้เป็นหน้าที่ของครูหรือผู้รับผิดชอบกิจกรรมนั้น ๆ ที่จะต้อง ช่อมเสริมโดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาดหรือปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น แล้วจึงประเมินให้ผ่านกิจกรรมเพื่อบันทึกในกระเบียนแสดงผล การเรียน ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษาทราบเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียน อย่างเหมาะสมเป็นรายกรณีไป

ข้อเสนอแนะ

การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโดยสถานศึกษาควรกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนแต่ละกิจกรรม สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกิจกรรมครบตามโครงสร้างเวลาเรียน

2. ผู้เรียนมีผลการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยอาจจัดให้ผู้เรียนแสดงผลงาน แฟ้มสะสมงาน หรือจัดนิทรรศการ

3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หากสถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอหรือไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาสามารถประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้

4. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีองค์ประกอบในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 มีครูที่ปรึกษากิจกรรม และมีแผนการดำเนินกิจกรรม

4.2 มีหลักฐาน ชิ้นงาน หรือแฟ้มสะสมงาน

4.3 มีผู้รับรองผลการเข้าร่วมกิจกรรม

4.4 มีรายงานแสดงการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมชุมนุม

กิจกรรมชุมนุม ชมรม เป็นกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาสนับสนุนให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกันจัดขึ้นตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน เพื่อเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 51) ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมไว้ดังนี้

2.2.1 ความหมายของกิจกรรมชุมนุม

ชุมนุม หมายถึง การรวมกลุ่มของผู้เรียนที่มีความสนใจ ความถนัดในเรื่องเดียวกันและร่วมปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.2.2 หลักการของกิจกรรมชุมนุม

กิจกรรมชุมนุม ชมรม มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์และออกแบบกิจกรรมของผู้เรียนตามความสมัครใจ
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา
3. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
4. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น

2.2.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมชุมนุม

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตน
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เกิดประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
4. เพื่อให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย

2.2.4 ขอบข่ายของกิจกรรมชุมนุม

กิจกรรมชุมนุม ชมรม มีขอบข่ายดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นกิจกรรมจัดตามความสนใจของผู้เรียน
3. เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และทั้งในและนอกเวลาเรียน

2.2.5 แนวการจัดกิจกรรมชุมนุม

การจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมของสถานศึกษา สามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทและสภาพของสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบภายในหรือภายนอกห้องเรียน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมระยะเวลา 1 ภาคเรียน กิจกรรมระยะเวลา 1 ปีการศึกษา และกิจกรรมระยะเวลามากกว่า 1 ปีการศึกษา
2. กรณีสถานศึกษามีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมอยู่แล้ว สถานศึกษาควรสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการเลือกเข้าร่วมชุมนุม ชมรม

3. กรณีที่สถานศึกษายังไม่มี การจัดตั้งชุมนุม ชมรม ครูให้ผู้เรียนร่วมกัน จัดตั้งชุมนุม ชมรม และเชิญครูเป็นที่ปรึกษา โดยร่วมกันดำเนินกิจกรรมชุมนุม ชมรม ตามระเบียบ ปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนด

4. ครูที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่กิจกรรม

นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับกิจกรรมชุมนุมเพิ่มเติม ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมชุมนุมในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษากำหนดให้เป็นไปตามโครงสร้างของ หลักสูตรสถานศึกษา

2. สมาชิกของชุมนุมต้องเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามระเบียบของชุมนุม และมี ผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ของแต่ละกิจกรรม

3. สถานศึกษามีระบบการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของชุมนุมอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 การประเมินกิจกรรมชุมนุม

การประเมินกิจกรรมชุมนุม ชมรม เป็นการตรวจสอบความสามารถและ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพ จริง โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมนั้นจะต้องเหมาะสมกับวัยและ วุฒิภาวะของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้ง ยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการเรียนตามหลักสูตรปกติ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของ ผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ และเติมเต็มความรู้ตามศักยภาพของตน

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทาง ปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางการจัด กิจกรรมชุมนุมของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการตามที่อ้างอิง ข้างต้น

3. ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

3.1 ความหมายของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ หรือคำว่า “entrepreneur” (Wikipedia, 2019, ออนไลน์) เป็นคำที่มาจากภาษาฝรั่งเศส 2 คำ คือ “entre” ตรงกับภาษาอังกฤษ “to enter” แปลว่า การได้ การใส่ การร่วม และ “prendre” ตรงกับคำภาษาอังกฤษ “to take” แปลว่า การใช้ และโดยทั่วไปควรนำไปใช้กับบุคคลผู้ใดก็ได้ที่เริ่มโครงการใหม่หรือพยายามหาโอกาสใหม่ กำหนดครั้งแรกโดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวไอริชชื่อ ริชาด แคนทิลลอน (Richard Cantillon) ในภาษาอังกฤษเป็นคำที่ใช้กับชนิดของบุคลิกภาพของบุคคลที่ยอมรับผิดชอบต่อการลงทุนใหม่ หรือบริษัทและยอมรับผลที่ตามมาจากการดำเนินการของตน

ความหมายตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษของลองแมน (Longman, 2004, p. 298) ให้ความหมายไว้ว่า ใครก็ตามที่เริ่มก่อตั้งบริษัท จัดการข้อตกลงทางธุรกิจและใช้ความเสี่ยงเพื่อทำกำไร

ในเชิงเศรษฐศาสตร์และการเงินการลงทุน ผู้ประกอบการ คือ ผู้ริเริ่มทำธุรกิจด้วยความกล้าเสี่ยงและมุ่งมั่นอุตสาหะสู่ความสำเร็จโดยสร้างสรรค์ธุรกิจขนาดย่อมขึ้นมาผู้ประกอบการจะเสาะแสวงหาโอกาสในการดำเนินธุรกิจ และพยายามอย่างเต็มที่เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจและตนเองพร้อมกัน (กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์ , 2545, น. 10) นอกจากนี้ยัง หมายถึง บุคคลที่จัดตั้ง ธุรกิจใหม่ โดยเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางธุรกิจ เพื่อหาผลกำไรและการเติบโตจากโอกาสในการประกอบการและรวบรวมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการลงทุนในกิจการ (Scarborough and Zimmerer, 2003, p. 3)

บุณฑวรรณ วิงวอน (2556) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่มีแรงบันดาลใจในการเสาะแสวงหาโอกาสและประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความแตกต่าง ในการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะทำการก่อตั้งธุรกิจและสามารถดำเนินธุรกิจได้ อย่างต่อเนื่อง และมีการบริหารความเสี่ยงในธุรกิจที่ได้จัดตั้งขึ้นมา อีกทั้งมีการบูรณาการความรู้ที่เป็น ปัจจุบันและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จากความหมายของผู้ประกอบการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ที่ริเริ่มธุรกิจ โดยมีความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะปฏิบัติตามความคิดหรือเป้าหมายของตน ด้วยความกล้าเสี่ยง เสาะแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ มุ่งมั่นอุตสาหะสู่ความสำเร็จ และเป็นผู้รับผิดชอบบริหารธุรกิจ จัดหาทุนและทรัพยากรดำเนินการรวมทั้ง ยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ในการดำเนินธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจ

3.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบการ

ศูนย์ธุรกิจ ไบรท์ (Bright Business Center, 2009) ได้กำหนดคุณลักษณะของประกอบการที่ดีควรมีดังต่อไปนี้

1) มีความต้องการมุ่งความสำเร็จสูงสุด (Need for Achievement) ผู้ประกอบการต้องมีความต้องการอย่างแรงกล้าในการทำธุรกิจ หรือต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตซึ่งเป็นหัวใจในการปฏิบัติงาน

2) มีลักษณะนิสัยชอบเสี่ยง (Risk Taking) ผู้ประกอบการจะต้องพยายามลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุดแล้วจึงทำการตัดสินใจดำเนินการ และลงมือกระทำโดยอยู่บนพื้นฐานของความเสี่ยงที่น้อยที่สุด

3) คิดอย่างสร้างสรรค์และสร้างฝันให้ยิ่งใหญ่ (To walk again) ผู้ประกอบการจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจินตนาการที่ไม่เหมือนคนอื่น ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในกรอบที่มนุษย์ ประกอบการสามารถปฏิบัติได้จริง

4) ต้องยึดมั่นและไม่ย่อท้อ ผู้ประกอบการต้องยึดมั่นและไม่ย่อท้อ หรือยอมท้อถอยต่อปัญหา ซึ่งผู้ที่แข็งแกร่งเท่านั้นที่จะสามารถประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ

5) เชื่อมั่นในตนเอง ผู้ประกอบการต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองและแนวคิดในการทำงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้สามารถทำได้สำเร็จในงานได้

6) มีความสามารถในการตัดสินใจ ผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการตัดสินใจที่แตกต่างและโดดเด่นจากบุคคลอื่น สามารถตัดสินใจในยามเกิดวิกฤติได้อย่างดี และสามารถฝ่าวิกฤติได้

7) กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงถือว่าเป็นโอกาส การเปลี่ยนแปลงถือว่าเป็นโอกาสของการเริ่มต้นสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นหัวใจในการสร้างนวัตกรรมใหม่ให้แก่องค์กร

8) อุดทนต่อความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการจะต้องรู้จักการรอคอยในสิ่งที่ดีที่สุด

9) มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า ความต้องการอย่างแรงกล้าและความคิดที่ดีเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการแตกต่างจากบุคคลอื่น และต้องเอาใจใส่ในรายละเอียดของงานและต้องใส่ใจต่อการบริการที่สร้างความประทับใจต่อลูกค้า

10) คุณค่าของเวลามีความสำคัญ ผู้ประกอบการที่ดีจะให้ความสำคัญต่อเวลาสูงมาก เพราะคิดว่าเป็นการได้ผลกำไรที่มีผลตอบแทนคุ้มค่าและไม่ต้องลงทุนใด ๆ

สหประชาชาติการจัดการอุตสาหกรรม (UNIDO, 2002) กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของผู้ประกอบการต้องมีสมรรถนะทางด้านการจัดการดังต่อไปนี้

- 1) ต้องเป็นบุคคลที่มีกลยุทธ์ในการคิดและการสร้างโครงการ
- 2) ต้องเป็นบุคคลที่สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและทำการตัดสินใจที่ดี
- 3) ต้องเป็นบุคคลที่มีการวางแผนการทำงานและการจัดงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ต้องมีการปรับปรุง พัฒนาวิธีการจัดการให้ทันสมัย
- 5) ต้องสามารถจัดการได้ทั้งองค์กรขนาดเล็กและองค์กรขนาดใหญ่
- 6) ต้องมีความเป็นผู้นำของกลุ่มทำงาน
- 7) จัดการกับข้อมูลสารสนเทศ
- 8) คิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อยู่เสมอ
- 9) ต้องเป็นบุคคลที่รู้จักการประนีประนอม ไกล่เกลี่ย และเจรจาต่อรอง
- 10) ต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาและคำชี้แนะ
- 11) เป็นบุคคลที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

3.3 แนวทางในการเป็นผู้ประกอบการ

บุญทวรรณ วิงวอน (2556) การเป็นผู้ประกอบการในกิจการใดกิจการหนึ่ง เป็นสิ่งที่ทุกคนมองว่าเป็นเรื่องยากต่อการเริ่มต้นเพราะไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นจากตรงจุดใดก่อน แล้วทำอย่างไรต่อไป จึงทำให้กิจการของตนเองประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ดังนั้น แนวทางเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ จึงควรเริ่มจากการหาข้อมูล ดังนี้

1. รู้จักตน
2. รู้ข้อมูลของลูกค้า
3. รู้ข้อมูลของคู่แข่ง
4. รู้นโยบายส่งเสริมจากภาครัฐบาล
5. วางแผนการเงินในระยะยาว
6. การทำบัญชี
7. การบริการที่มีประสิทธิภาพ
8. ขายสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ
9. จ้างบุคลากรที่เหมาะสม
10. เลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า การเป็นผู้ประกอบการ นั้น ต้องมีความต้องการอย่างแรงกล้าในการทำธุรกิจ ซึ่งเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานที่จะทำให้การประกอบการธุรกิจประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังต้องมีการวางแผนการทำงานและการจัดงานอย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกกลุ่มเป้าหมาย การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการ และสามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาและทำการตัดสินใจที่ดี จะทำให้กิจการของตนเองประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

4. การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

4.1 ความหมายของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

บราวน์คอลลินส์และดุกริด (Brown, Collins and Duguid, 1989 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวว่า การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (Cognitive apprenticeship) คือ กลยุทธ์การสอนที่เป็นแกนกลางของการเรียนรู้สถานการณ์ การฝึกปฏิบัติงานนั้นสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนให้ผู้เรียนปฏิบัติเป็น มีพัฒนาการในการปฏิบัติงาน (Develop) และสามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมความรู้ตามสภาพที่แท้จริง (authentic activity) ดังนั้นในการแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นได้เกิดจากการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว (learning environment) แต่จำเป็นต้องใช้สภาพแวดล้อมของโลกแห่งความเป็นจริง (real-world) และความเอาใจใส่ของผู้เรียนในสิ่งที่ปลูกฝังของการฝึกปฏิบัติ ผู้ฝึกปฏิบัติงานจะแก้ปัญหาและขยายไปสู่การปฏิบัติภารกิจ

คอลลินส์ บราวน์ และนิวแมน (Collins, Brown and Newman, 1987, 1989 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวว่า การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ คือ การออกแบบระหว่างความคิดการฝึกทางปัญญาที่นำไปสู่การสร้างกระบวนการการเรียนรู้อย่างเข้าใจ (tacit processes) ที่สามารถสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนของผู้เรียน (practice) ที่จะเน้นการเรียนรู้ผ่านการชี้แนะประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจ และการเปลี่ยนแปลงทักษะกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้สอน

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบนี้จะต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ฝึกหัดจากสภาพที่มีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่ผู้เรียน จะต้องไปเผชิญปัญหาในโลกภายนอกที่แท้จริง เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนและยั่งยืน

4.2 ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานจากแนวคิดการสร้าง ความรู้ทางสังคม (social Constructivism approach) ของ Vygotsky (1981) และทฤษฎี การเรียนรู้ทาง

ปัญญาเชิงสังคม (Social Cognitive theory) ของ Bandura (1986) (Chan et al., 2009; Edmondson, 2005) โดยแนวความคิดการสร้างความรู้ทางสังคมได้ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม ภาษา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้บทบาทของการพูดกับตนเอง (inner speech) ที่มีต่อการเรียนรู้ในทัศน และบทบาทของผู้ที่มีความชำนาญมากกว่าในการช่วยเหลือและชี้แนะ ผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ได้โดยลำพัง (Fosnot, 2013:18) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้แต่ละบุคคลเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ หรือพัฒนาการทางสติปัญญาได้

นอกจากนี้ การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบยังมีพื้นฐานจากแนวคิดของทฤษฎี การเรียนรู้ ทางปัญญาเชิงสังคม ซึ่งถือว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่ง ของบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (observational learning or modeling) และเชื่อว่าการเป็นต้นแบบจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ โดยจะต้อง มีความตั้งใจ เข้าถึงและเก็บรักษาข้อมูล โดยมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ และปฏิบัติซ้ำ

4.3 ลักษณะรูปแบบการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

บราวน์ คอลลินส์ และนิวแมน (Collins, Brown and Newman, 1987 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนนต์กุล, 2553) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เป็นการสอนกระบวนการแก้ปัญหาที่ผู้เรียน ใช้ความชำนาญไปสู่การจัดการภารกิจที่ซับซ้อน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อม วิธีการ ขั้นตอน และสภาพของสังคม โดยมีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายและเงื่อนไข (Goal and Preconditions) ผู้ฝึกทางปัญญาจากต้นแบบต้องมีความตั้งใจต่อการฝึกปฏิบัติที่จะนำไปสู่กลยุทธ์การทำงาน และทักษะการเรียนรู้ ในสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

2. หลักการ (Principles)

- 2.1 การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบกระตุ้นให้เกิดการโต้ตอบกันระหว่างผู้ที่เริ่มต้นการปฏิบัติงานกับผู้ชำนาญการในการปฏิบัติงาน

- 2.2 การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองโดยผู้เรียนได้นำความรู้เพื่อเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับทักษะที่ผู้เรียนมีความต้องการ สำหรับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และเลือกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพบริบทที่ต่างกัน

- 2.3 การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบต้องมีการกระตุ้นด้วยการมอบหมายภาระงาน ซึ่งเป็นวิธีการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของการเรียนรู้ ก่อให้เกิดทักษะที่มีความ

ซับซ้อนมากขึ้น (increasing complexity) มีทักษะที่หลากหลายมากขึ้น (increasing diversity) และทำให้เกิดทักษะโดยรวมก่อนทักษะเฉพาะ (local skills)

2.4 สภาพสังคมวิทยา ด้วยการสำรวจการมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมของการปฏิบัติอย่างชำนาญ การฝึกบางปัญญาจากต้นแบบขยายไปสู่การเรียนรู้สถานการณ์สู่ความหลากหลายที่จัดขึ้น ดังนั้นนักเรียนเรียนรู้การประยุกต์ใช้ทักษะในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายด้วยแรงจูงใจที่อยู่ภายใน

3. เงื่อนไขของการเรียนรู้ (Condition of learning) เป้าหมายความรู้ที่ได้รับจากการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบจะสัมพันธ์กับการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริง ทำให้เกิดความรู้ความชำนาญ ประกอบด้วย ความรู้กลยุทธ์ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ กลยุทธ์ในการควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และกลยุทธ์ในการเรียนรู้ ที่จะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของการแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ๆ

4. บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก (Role of facilitator) บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกรวมไปถึงการเป็นต้นแบบ (modeling) การชี้แนะ (coaching) การเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบความรู้ความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงของการเฝ้าดูแล การสังเกต การแนะนำ การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนต่อการฝึกปฏิบัติ

4.4 การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)

ความหมายของการเสริมต่อการเรียนรู้

โรสเซ็นชาน์ และไมสเตอร์ (Rosenshine and Meister, 1992; cited in Eggen and Kauchak, 1997: 56) กล่าวถึงการเสริมต่อการเรียนรู้ว่าเป็นการส่งเสริมให้เด็กเข้าสู่พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการในการเรียนรู้ โดยทำให้เกิดความสมบูรณ์อย่างอิสระการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

วูลฟอล์ค (Woolfolk, 2007: 60 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำเนตกุล, 2553) กล่าวถึงการเสริมต่อการเรียนรู้ว่า เป็นการช่วยการเรียนรู้และการแก้ปัญหา การช่วยเหลืออาจเป็นการชี้แนะแนวทาง และการกระตุ้นสนับสนุนแยกปัญหาออกเป็นขั้นตอนให้ตัวอย่างหรือวิธีการอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างอิสระ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การเสริมต่อการเรียนรู้เป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาเชิงปัญญาเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ

ตามที่คุณเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ โดยการแนะนำส่งเสริมชี้แนะ และการใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมต่อการเรียนรู้เป็นวิธีการสร้างความรู้ใหม่ โดยการเรียนรู้จากผู้ใหญ่ ครู และเพื่อน ซึ่งกิจกรรมที่ใช้จึงเป็นลักษณะที่ช่วยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่จะช่วยให้คุณเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาอย่างอิสระ

วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่เป็นหลักการในการจัดการศึกษา

เดนนิส (Dennis, 2002: 46 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวว่า หลักการสำคัญที่ทำให้การพัฒนาพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพมีดังนี้

1. การพัฒนาโดยใช้สถานการณ์ทางสังคม
2. การเรียนรู้โดยผ่านระบบการสอนทางสังคม
3. การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเป็นของนักเรียนเอง

เวิร์ทและโรกอฟฟ์ (Wertsch and Rogof, 1984; cited in Hermiton and Ghatala, 1994: 271 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ได้ระบุลักษณะของการเสริมต่อการเรียนรู้ไว้ 3 ประการดังนี้

1. เป็นการทำงานในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ รวมทั้งจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมของ 2 จิตหรือมากกว่า ในการแก้ปัญหาระดับแรก ผู้มีส่วนร่วมไม่ได้ระบุปัญหาเดียวกัน แต่หลังจากการมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่ไม่ชัดเจนจะนำไปสู่การระบุปัญหาในระดับที่ใกล้เคียงกับความสามารถของผู้ใหญ่

2. ผู้ที่มีส่วนร่วมทั้งคู่ช่วยกันกำหนดปฏิสัมพันธ์ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ ผู้เรียนจะแสดงทักษะและการช่วยเหลือ ความสนใจเป็นการส่วนตัว เพื่อกำหนดทิศทางในการมีปฏิสัมพันธ์

3. ปฏิสัมพันธ์ของผู้ใหญ่และเด็กที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบ คือ การจัดระบบภาระงาน กระตุ้นด้วยกิจกรรม

จากที่กล่าวมาแล้วจะพบหลักการในการจัดการเรียนรู้ว่าในเขตพื้นที่รอยต่อพัฒนาการโดยผ่านกระบวนการทางสังคม นอกจากนั้นแล้วจะเห็นถึงการแสดงความสัมพันธ์ หรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านทางวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีปฏิสัมพันธ์สามารถเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กได้ด้วย

กลุ่มที่ 2 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่กล่าวถึงบทบาทของครูโดยตรงในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ที่ช่วยเหลือ ชี้นำ ส่งเสริมเด็ก มีดังนี้

โทแมน (Thoman, 1997; 12 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวถึงการนำแนวคิดของวีกอตสกี (Vygotsky) ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่าสามารถทำได้ ดังนี้

1. ครูศึกษาว่าระดับพัฒนาการที่นักเรียนสามารถทำงานด้วยกันได้อย่างอิสระ และระดับใดที่นักเรียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การแนะนำ การรับรู้ระดับพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ สามารถช่วยในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ

2. ครูทำงานกับนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการช่วยเหลือการแก้ปัญหา (scaffolded problem) เมื่อมอบหมายงานใหม่ครูควรให้การแนะนำด้วยวาจาที่มีการสาธิตทักษะใหม่ให้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันการเรียนรู้จากเพื่อนเป็นการกระตุ้นนักเรียนและปฏิกิริยาทางสังคมกระตุ้นให้เกิดการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็น การถามและตอบปัญหาการทำงานกลุ่มเป็นการสอนให้ผู้เรียนเกิดการทำงานร่วมกัน การแสดงความคิดเห็น ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สามารถมองเห็นถึงมุมมองที่แตกต่างจากเพื่อน

3. กระตุ้นให้นักเรียนใช้การพูดในใจ (inner speech) เมื่อมีการ แก้ปัญหา การพูดกับตนเองหรือพูดขั้นตอนการแก้ปัญหาออกมาดัง ๆ จะช่วยให้มีการใช้ความคิดในการแก้ปัญหา ตัดสินใจในสิ่งที่เป็นไปได้และมองเห็นความไม่สอดคล้องของเหตุผล

4. ทำให้ห้องเรียนเป็นชุมชนแห่งการสื่อสาร (Au and Kawakami, 1991 cited in Thomas, 1997: 72 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ครูสามารถแนะนำนักเรียนและนักเรียนก็สามารถแนะนำ เพื่อนได้เหมือนกัน ส่งเสริมให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยการเรียนเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มเล็ก

คอร์ดอน (Corden, 2000: 9 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวถึงทฤษฎีของวีกอตสกี (Vygotsky) และ บรูเนอร์ (Bruner) ว่ามีจุดเน้นที่กระบวนการที่กระตือรือร้นของการเรียนการสอนและการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับวาทกรรมทางสังคม การเรียนรู้อย่างร่วมมือและการต่อเชื่อมความรู้ (the joint construction of knowledge) มีการให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ของครู และการเสริมต่อการเรียนรู้ ด้วยวิธีการ ดังนี้

1. การเป็นแบบอย่างในการแสดงถึงผลงานของผู้เชี่ยวชาญ
2. การสาธิตผลงานของผู้เชี่ยวชาญ ชำนาญการที่สร้างผลงานขึ้นมา
3. การสนับสนุนสร้างสรรค์เด็กในขณะที่ทำการฝึกหัด

แนวคิดของการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสำคัญเพราะช่วยให้ครูได้เตรียมการเรียนการสอน ทั้งครูและเด็กเกิดการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้อย่างตื่นตัว การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการเตรียมการของครูมีบทบาทต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

กลุ่มที่ 3 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนการสอน สรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 ตารางสรุปขั้นตอนการสอนที่ช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ตามวิธีการของวูด บรูเนอร์ และโรส และวูลฟอล์ค (Wood, Bruner, and Ross, 1976; cited in Hermiton and Ghatala, 1994:270; Woolfolk, 2007: 50 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลิอำนาจกุล, 2553)

ขั้นตอน	วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - กระตุ้นให้เกิดความสนใจ - เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับผู้เรียน - ครูเริ่มต้นเรื่องให้ก่อน - เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนเรื่องที่มีระดับความยากง่าย - ตรวจสอบความสนใจของผู้เรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการสอน
ขั้นการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - ลดขนาดของงาน หรือทำให้เนื้อหาง่ายแก่การทำงานและทำความเข้าใจ - ลดความช่วยเหลือลงหากพบว่านักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ให้ทำงานตามลำดับขั้นตอน - มีการสาธิตและให้แบบอย่างในการแก้ปัญหา ให้แรงเสริมและการทำงานที่ท้าทายความสามารถ

จากตารางจะเห็นว่า วูด บรูเนอร์และโรส และวูลฟอล์ค ให้ความสำคัญกับการนำเข้าสู่บทเรียน และแนวทางในการช่วยเหลือของครูในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยไม่กล่าวถึงการสรุปความรู้แต่อย่างใด โดยลักษณะของการช่วยเหลือจะลดระดับความช่วยเหลือลง เมื่อนักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถทำงานได้อย่างอิสระ นอกจากนั้นแล้ว วูลฟอล์ค (Woolfolk, 2007: 50 อ้างอิงในประเสริฐ ลิอำนาจกุล, 2553) ยังให้ความสำคัญกับสื่อที่ช่วยในการศึกษาค้นคว้า เช่น พจนานุกรม การสืบค้นจากคอมพิวเตอร์ การเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนและความสำคัญ ของกลยุทธ์การเรียนแบบร่วมมือ

กลุ่มที่ 4 การเสริมต่อการเรียนรู้ที่กล่าวถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ นักเรียน

เฮมิตัน และเกตาลา (Hemiton and Ghatala, 1994: 280 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวว่า วีก็อตสกีมี ความเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนา การเรียนรู้ เพื่อสร้างพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ โดยการเรียนรู้เกิดก่อนและกระตุ้นให้เกิด การพัฒนาขึ้น การจัดการเรียนการสอนที่ นำแนวทฤษฎีของวีก็อตสกีมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. การมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับการพูดกับตนเอง
2. การสนทนากับเด็กเพื่อการส่งเสริมการร่วมมือและการถ่ายโยงความ รับผิดชอบไปสู่เด็ก ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญประการแรกของครู
3. การใช้ความร่วมมือ การปฏิสัมพันธ์ของเพื่อนในการส่งเสริม การเรียนรู้และ การพัฒนา
4. การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายการปฏิบัติหรือภาระงานที่จะช่วยพัฒนาในระดับ พัฒนาการขั้นต่อไป

บุคคลที่จะสามารถช่วยเด็กหรือเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าอาจเป็น นักเรียน คนอื่น พ่อแม่ ครู (Vygotsky, 1978; cited in Wink and Putney, 2002: 86 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ส่วนเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าในบริบทหนึ่งอาจไม่ใช่เป็นเพื่อนที่มี ความสามารถมากกว่าใน อีกบริบทหนึ่งก็ได้ (Wink and Putney, 2002: 110) ดังนั้นอาจกล่าวได้ ว่าเพื่อนมีบทบาทสำคัญ ต่อการเรียนรู้ของเพื่อนด้วย

แนวคิดของกลุ่มที่ 4 ให้ความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เช่น การจัดการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อนเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีอิทธิพลและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ และ นำไปสู่การเสริมต่อการเรียนรู้และพัฒนาพื้นที่รอยต่อพัฒนาการต่อไป

การเสริมต่อการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทครู (กลุ่มที่ 2) และการให้ ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (กลุ่มที่ 4) นั้นในบางครั้งไม่สามารถที่จะแยกออกจาก กันได้อย่างเด็ดขาด เนื่องจากเป็นการกระทำที่อยู่ในสถานการณ์และบริบทเดียวกัน เช่น ใน ระหว่างการเรียนในชั้นเรียน บทบาทของครูคือการจัดให้มีการเรียนแบบร่วมมือ ในขณะที่ผู้เรียน และเพื่อนก็มีบทบาทในการร่วมมือ การทำงานกลุ่มหรือในขณะที่ครูจัดกิจกรรมให้มี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทของนักเรียนและเพื่อนก็คือการใช้ประสบการณ์ในสังคมและ วัฒนธรรม

ของแต่ละคนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อย่างไรก็ตามพ่อแม่ ผู้ใหญ่ ครู และเพื่อนก็มีบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

จากการศึกษาวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถวิเคราะห์ บทบาทครู นักเรียน และผู้สอน ได้ดังนี้

ตาราง 2 วิเคราะห์บทบาทครู นักเรียน ผู้ร่วมกลุ่ม ในวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	บทบาทผู้ร่วมกลุ่ม
- ศึกษาระดับพัฒนาการที่สามารถทำงานได้อย่าง อิสระ ชี้แนะ ช่วยเหลือ และแนะนำ งานใหม่ ด้วยวาจา	- สร้างความรู้ด้วยตนเอง	- ถามและตอบปัญหา
- สาธิตทักษะการปฏิบัติใหม่	- แสดงความคิดเห็น (เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย)	- กับเพื่อน
- ทักษะกระบวนการต่าง ๆ	- หามุมมองที่แตกต่าง	- แสดงความคิดเห็น
- จัดให้มีการทำงานเป็นกลุ่มจัดให้มีการเรียนเป็นคู่ เป็นกลุ่มเล็ก ๆ	- พุดในใจ / พุดกับตนเอง	- หามุมมองที่แตกต่าง
- ปรับบทเรียน เนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับผู้เรียนช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่มีความยุ่งยาก	- พุดออกเสียงดังในการ แก้ปัญหา	- พุดออกเสียงดังในการแก้ปัญหา
- อธิบายรายละเอียดของงาน ให้มีชัดเจนมากขึ้น ให้ผลย้อนกลับ	- หาความสอดคล้องในเหตุผล	- ร่วมกันทำงานกลุ่ม
- การถามคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติ	- มีบทบาทในกระบวนการกลุ่ม	
- เป็นแบบอย่างในการแก้ปัญหา	- ทำงานกลุ่มได้เอง	
- จัดหาข้อมูลสารสนเทศ สื่อช่วยสืบค้นให้การเสริมแรง กระตุ้น ความสนใจ		
- ให้ผู้เรียนพุดออกเสียงดัง ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็น		
- มอบหมายงานที่มีการพุดกับตนเอง		

การชี้แนะ (Coaching)

ความหมายของการชี้แนะ (Coaching)

มิงค์ โอเวนและมิงค์ (Mink, Owen and Mink, 1993: 2 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ได้กล่าวไว้ว่าการชี้แนะเป็น กระบวนการของบุคคลที่เรียกว่า ผู้ชี้แนะ (Coach) สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ช่วยให้ ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผู้ชี้แนะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงานในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้เป็นการสร้างให้บุคคลมีความเข้มแข็ง ความภูมิใจในตนเองที่จะแสดง ความสามารถส่งผลต่อการทำงาน ดังนั้นการชี้แนะเป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจในการ ทำงาน (Empowerment process)

สถาบันการชี้แนะทางธุรกิจ (Business Coaching, 2006 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล , 2553) กล่าวถึงการชี้แนะไว้ว่าเป็น วิธีการพัฒนารายบุคคลหรือเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการชี้แนะที่เป็นความ สำคัญต่อการฝึกปฏิบัติระหว่างส่วนบุคคลกับองค์กร และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บุคคลากร ดังนั้นผู้บริหารองค์กร ผู้จัดการ ผู้บังคับบัญชาควรทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำชี้แนะแก่ บุคลากรภายในองค์กร (Zeus and Skiffingto, 2002; Grant, 2003 a; 2006)

สรุปได้ว่า การชี้แนะหมายถึงกระบวนการที่เน้นปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมการเรียนรู้และการอบรมทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ที่ผู้มีหน้าที่ชี้แนะได้ช่วยเหลือให้ผู้รับการชี้แนะสามารถจัดระบบ และ ทบทวนการทำงานที่ผ่านมา และแสวงหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าประสงค์ของการเรียนรู้และปฏิบัตินั้น ๆ

ลักษณะและรูปแบบการชี้แนะ

กอร์ดอน (Gordon, 2004: 53-54 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ได้รวบรวมรูปแบบการชี้แนะไว้ดังต่อไปนี้

1) การชี้แนะเชิงเทคนิค (Technical Coaching) เป็นการชี้แนะที่ การ์มสตัน (Garmston, 1987 กล่าวไว้ว่า การชี้แนะ ช่วยให้ครูสามารถถ่ายโยงสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ด้วยการช่วยเหลือที่เข้มข้น จอยซ์ และโชว์เวอร์ (Joyce and Showers) ได้พัฒนาการสอน เรื่อง วิชาชีพ (professional dialogue) ขึ้นเพื่อใช้ในโรงเรียน โดยผู้ชี้แนะไปสังเกตการสอนแล้ว ประชุมพูดคุยกัน เพื่อช่วยให้ครูได้เชื่อมโยงสิ่งที่ได้จากการอบรมมาสู่การปฏิบัติ ซึ่งวิธีการที่ ผู้ชี้แนะใช้ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ (technical feedback) เป็นการวิเคราะห์สภาพการ ปฏิบัติในชั้นเรียน และการช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล

2) การชี้แนะแบบกลุ่ม (Team Coaching) รูปแบบนี้ได้บูรณาการการชี้แนะโดยเพื่อน (peercoaching) เข้ากับการสอนร่วม (Co-teaching) มีเป้าหมายเพื่อนำทักษะที่ได้เรียนรู้จาก การฝึกอบรมมาไว้ในชั้นเรียน ผู้ชี้แนะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน ปฏิบัติการสอน และประเมิน บทเรียน

3) กลุ่มเรียนรู้เพื่อนชี้แนะ (Peer Coaching study teams) รูปแบบนี้มีวิธีการโดยให้ครู ในโรงเรียนได้รวมกันเป็นทีมเรียนรู้ สมาชิกแต่ละคนปรับเปลี่ยนการเรียนรู้การสอนของตน และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเพื่อนครูด้วยกัน เป็นรูปแบบที่ไม่ได้จัดให้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กัน ผลการดำเนินการพบว่า การนำยุทธวิธีนี้ไปใช้ได้เป็นอย่างดีและส่งผลให้มีการพัฒนาดีขึ้น (Joyce and Showers อ้างอิงใน เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549)

4) การชี้แนะแบบร่วมพัฒนา (Responsive Coaching) เป็นการชี้แนะที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือในเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอน แต่ไม่มีเป้าหมายเฉพาะ เนื่องจากขึ้นอยู่กับ ความสนใจ วัตถุประสงค์และปัญหาของแต่ละบุคคล ซึ่งบางคนเรียกรูปแบบนี้ว่า collegial coaching

5) การชี้แนะทางปัญญา (Cognitive Coaching) รูปแบบนี้ได้พัฒนาโดย Costa and Garnston (1994) เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางสติปัญญาไปจนถึงระดับที่สามารถกำกับ วิเคราะห์ และประเมินตนเองได้ โดยช่วยเหลือในเรื่องการตัดสินใจวางแผน การสะท้อนการ เรียนรู้ และการนำไปใช้ ซึ่งมี 3 ระดับคือ 1) การประชุมวางแผน 2) การสังเกตการเรียน การสอน และ 3) การประชุมสะท้อนการเรียนรู้อีก

สุมน อมรวิวัฒน์ (2545: 217-220) ได้เสนอรูปแบบการชี้แนะ ในรูปแบบกัลยาณมิตร นิเทศ ซึ่งรูปแบบนี้ เป็นหลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตรของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย ความมีน้ำใจ การร่วมทุกข์สุข การช่วยเหลือเกื้อกูล แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง การยอมรับนับถือ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ได้ผล โดยเริ่มต้นจากศรัทธาที่ครูมีความตั้งใจที่จะปรับปรุงวิธีการสอนของตนเอง ผู้บริหารและ ศึกษานิเทศก์ เป็นกลุ่มที่ช่วยส่งเสริมและชี้แนะวิธีการต่าง ๆ

กระบวนการชี้แนะ

มิงค์ โอเวนและมิงค์ (Mink, Owen and Mink , 1993: 149-156 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอานนตกุล, 2553) ได้เสนอขั้นตอนการชี้แนะไว้ดังต่อไปนี้

1) ระบุเป้าหมายในการเรียนรู้ ควรเป็นเป้าหมายที่ร่วมกันระหว่างผู้ชี้แนะและผู้รับการชี้แนะ ซึ่งเป้าหมายจะต้องตั้งอยู่บนความต้องการ และความจำเป็นของผู้ที่ได้รับการชี้แนะ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงช่องว่างระหว่างจุดมุ่งมองที่ต้องการที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายนั้น และรวมถึงสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นความต้องการที่จะพัฒนาของผู้ที่ได้รับการชี้แนะ สมรรถนะที่ต้องการพัฒนามักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของความรู้ ทักษะหรือพฤติกรรม และรวมถึงเจตคติที่เป็น เป้าหมายต่อการเรียนรู้

2) การวิเคราะห์สมรรถนะ ในแต่ละสมรรถนะสามารถแบ่งออกเป็นส่วยย่อย ๆ ได้ ซึ่งการวิเคราะห์จะช่วยบอกถึงจุดหมายที่ต้องการจะพัฒนา ที่สามารถจะช่วยให้ผู้ได้รับการชี้แนะ ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (metalearning) ของตนเอง

3) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการให้ผู้ได้รับการชี้แนะได้ใช้ความสามารถและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

4) การออกแบบตารางการชี้แนะ เป็นการช่วยให้สามารถจัดการชี้แนะได้ภายในเวลาที่เหมาะสม ซึ่งต้องพิจารณาเรื่องทักษะที่จะฝึกปฏิบัติ ลำดับขั้นในการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติ และการประเมินผลการเรียนรู้จากการฝึก

5) ดำเนินการชี้แนะ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

5.1) ขั้นเตรียมการ ต้องทำความเข้าใจกันระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับคำชี้แนะถึงเป้าหมายในการชี้แนะ แนะนำในครั้งนี่คืออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร โดยอยู่ในบรรยากาศที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

5.2) การนำเสนอสมรรถนะที่จะเรียน ที่แต่ละบุคคลมีส่วนร่วมในการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.3) การให้ผู้ได้รับการชี้แนะได้ฝึกปฏิบัติ โดยการนำความรู้หรือทักษะที่ได้ เรียนรู้ใหม่ไปปฏิบัติ

5.4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ

5.5) การประเมินและการติดตามผลของการปฏิบัติงานทั้งหมด

ฮาร์โกรฟ (Hargrove, 2000: 137-217 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) เสนอรูปแบบการชี้แนะไว้ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1) พัฒนาพันธสัญญาในการชี้แนะ (coaching mission) และการคล้อยตามจุดของมุมมองที่ต้องการพัฒนา (a teachable points of view) โดยดำเนินการดังนี้

1.1) สะท้อนประสบการณ์ของชีวิตเพื่อให้ได้มุมมองที่ต้องการพัฒนา

1.2) สะท้อนมุมมองที่ต้องการพัฒนา ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ให้สำเร็จจะปฏิบัติได้อย่างไร

1.3) สร้างปฏิสัมพันธ์ สื่อถึงแนวคิดที่ได้ผ่านเรื่องราว ความคิด เปรียบเทียบ (metaphor) หรือตัวอย่าง

- 1.4) แสวงหาวิธีการชี้แนะที่เหมาะสม
- 2) สร้างความสัมพันธ์ และวางแผนทำสัญญาการชี้แนะ (coaching contract)
- 3) วางแผนจุดมุ่งหมายที่ต้องการร่วมกัน
 - 3.1) ไม่ต้องบอกว่าต้องปฏิบัติอะไร แต่ให้เกิดจากการคิดร่วมกัน
 - 3.2) ร่วมกันคิดที่จะพัฒนาเพื่อไปให้ถึงพันธสัญญา ณ ระดับใดที่ได้วางไว้และต้องเคารพในสัญญาที่ได้วางไว้
- 4) วางเป้าหมายของความสามารถ
- 5) ดำเนินการตามแผน การย่อยจุดมุ่งหมายให้เป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิบัติ
- 6) จัดให้มีการย้อนกลับ (feedback) และการเรียนรู้ที่ได้ โดยการให้ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน แต่จะต้องให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ โดยไม่มีการผ่อนปรน พร้อมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน และท้าทายเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

สุมน อมรวิวัฒน์ (2545: 32-33 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ได้เสนอกระบวนการในการชี้แนะ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) เปิดใจ ผู้ได้รับการชี้แนะจะต้องทบทวนการวัดและประเมินผลตนเอง ประเมินผลงาน และประเมินพัฒนาการเรียนรู้
- 2) ให้ใจ ผู้ชี้แนะจะต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศ เพื่อสร้างสายใยแห่งความสัมพันธ์ แน่ใจ จุดมุ่งหมาย จัดเวลาและกำหนดแผนงาน
- 3) ร่วมใจ ทั้งผู้ชี้แนะและผู้ได้รับคำชี้แนะต้องร่วมคิดร่วมทำ โดยผู้ชี้แนะอาจจะแนะนำ สาธิต เป็นแบบอย่าง ให้ฝึกปฏิบัติ ฝึกสร้างสิ่งต่าง ๆ และเรียนรู้
- 4) ตั้งใจ สร้างสรรค์คุณภาพ ผู้ชี้แนะทดลองปฏิบัติจริง ปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดต่อบริการ เยี่ยมเยียน ช่วยกันแก้ปัญหาและให้กำลังใจ
- 5) เจือใจ ใน การชี้แนะแบบนี้ ผู้ชี้แนะต้องไม่มุ่งด้านปริมาณแต่จะต้องสานพลังอาสา เสนวนาร่วมกัน สร้างความเป็นมิตร ฝึกปฏิบัติทุกวันและบันทึกแนวทาง

วิธีการชี้แนะ

เบนเน็ตท์ (Bennett, 1987 cited in Vaughn and Coleman, 2004: 26 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) เสนอว่า เจือใจสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ คือ สาธิต การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการชี้แนะจากทฤษฎีไปสู่การสาธิตหรือทำให้ดู การให้ฝึกลองทำเองการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็น กระบวนการที่ช่วยให้ผู้ได้รับคำชี้แนะได้บรรลุทักษะใหม่ได้ดีกว่าการอบรมให้ข้อมูลหรือทฤษฎี อย่างเดียว และถ้าหากมีการชี้แนะในสถานการณ์ในการทำงาน

(on-site coaching) ควบคู่กับ กระบวนการในการทำงานจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่ได้รับการชี้แนะในการนำทักษะและยุทธวิธี ที่ได้เรียนรู้ และประสบการณ์ใหม่ไปใช้ได้จริง

มิงค์ โอเว่น และมิงค์ (Mink, Owen and Mink, 1993: 148-149 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) กล่าวถึงวิธีการในการชี้แนะมีวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง (modeling) การสอนงาน (instructing/teaching/facilitating) การเป็นกระจกสะท้อน (mirroring) การเป็นที่ปรึกษา (Counseling) การเป็นแบบอย่างเป็นการชี้แนะโดยทำเป็นตัวอย่างให้เห็น เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ได้รับการชี้แนะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลง บางครั้งผู้ชี้แนะก็เป็นผู้ให้การชี้แนะได้เรียนรู้ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งต้องรู้ว่าจะชี้แนะอย่างไรหรือจัดสถานการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ การ เป็นกระจกสะท้อนคือการช่วยให้บุคคลได้สะท้อนประสบการณ์ที่ผ่านมา ให้ก้าวผ่านมโนทัศน์ และคุณค่าเดิมที่จำกัดศักยภาพที่มีอยู่ สุดท้ายคือการให้คำปรึกษา เป็นการช่วยให้คิดพิจารณา รอบด้านเน้นทางด้านจิตใจเป็นหลัก การสะท้อนการเรียนรู้คือ การช่วยทบทวนการกระทำของตนเอง การเลือกยุทธวิธีในการชี้แนะเหล่านี้ขึ้นอยู่กับสภาพตามความต้องการในการขอรับ ความช่วยเหลือ

4.5 ประโยชน์ของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

1. กระตุ้นการทำกิจกรรมและการประเมินผลที่แท้จริงสิ่งสำคัญของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ในการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (Cognitive apprenticeship) คือสถานการณ์การเรียนรู้และวัฒนธรรมของการปฏิบัติของผู้เชี่ยวชาญผู้เรียนได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วม เหมือนกับการฝึกปฏิบัติในโลกความเป็นจริงของผู้เชี่ยวชาญ

2. การฝึกปฏิบัติทางปัญญาเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในภารกิจตามสภาพที่แท้จริงกล่าวคือพวกเขาจะได้คิดและได้ถูกอบรมเช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในภารกิจการเรียนรู้และมีการค้นพบองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้วยตัวเองพวกเขาเกิดแรงจูงใจเกิดประสบการณ์และมีลานี้ที่จะทำภารกิจต่าง ๆ ด้วยตนเอง

3. การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (Cognitive apprenticeship) กระตุ้นให้เกิดความคงอยู่และเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ในการฝึกทางปัญญานี้จะเป็นสถานการณ์ในบริบทที่สมจริงสถานการณ์บริบทที่สามารถเกิดการเรียนรู้และคงความรู้ไว้เมื่อได้พบสถานการณ์ที่คล้ายกันในอนาคต

4. การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (Cognitive apprenticeship) ก่อให้เกิดการให้เหตุผลในทักษะการคิดขั้นสูง ในการฝึกปฏิบัติทางปัญญาจะฝึกหัดผ่านการเป็นต้นแบบ

(Modeling) หลังจากนั้น จะมีการสนับสนุนให้เกิดการสำรวจ และค้นพบที่มีการใช้กระบวนการให้เหตุผล

สรุปได้ว่า แนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เน้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีโอกาส ได้ศึกษาสถานการณ์จริง จากสถานประกอบการ การได้รับคำปรึกษาชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ และร่วมกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการอภิปรายการสำรวจ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติงาน ตลอดจนร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาในการดำเนินงานธุรกิจ และสภาพทางด้านการประกอบการธุรกิจในสังคม โดยนักเรียนมีบทบาทในการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผลร่วมกัน และปฏิบัติงานร่วมกัน และครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการประกอบการธุรกิจ ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ ครูจะพานักเรียนไปศึกษาสถานประกอบการ และศึกษาสื่อเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวิธีการทำงานในการประกอบการให้ผู้เรียนได้สัมผัสภาพ สันทนาการกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินงานประกอบการถึงปัญหาและข้อแก้ไขในการปฏิบัติงานดำเนินการประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสังเกตการทำงานของผู้ประกอบการในสถานประกอบการธุรกิจ และศึกษาความรู้ทฤษฎี หลักการทางด้านการประกอบการ และนำความรู้ที่ได้มาทำการวางแผนในการดำเนินงานประกอบการ

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติตามคำสั่ง ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามคำสั่งโดยให้ผู้เรียนเขียนแผนทางการตลาดที่จะต้องประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายสินค้า และการส่งเสริมการขายสินค้า แผนการจัดการบุคคล และแผนการดำเนินงานโดยครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ และชี้แนะในการลงมือปฏิบัติในการค้นคว้าหาความรู้ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในขณะลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติอย่างถูกต้อง (Precision) นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือฝึกฝนการสร้างผลิตภัณฑ์การตั้งชื่อสินค้าและตัวสินค้า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของสินค้าได้อย่างถูกต้อง การกำหนดราคาที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่กำหนดขึ้นของกลุ่ม การเลือกทำเลที่จะทำการค้าและเลือกการจำหน่ายสินค้าที่ พร้อมกับเลือกวิธีการที่จะส่งเสริมการขายสินค้าได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้โดยความร่วมมือจากผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งครูทำหน้าที่ให้การอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและชี้แนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (Articulation) นักเรียนจัดทำแผนการตลาดที่สมบูรณ์ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน หรือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันที่ทำให้เกิดอาชีพและการดำรงชีวิต โดยครูทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ครูจะประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะที่มีการเรียนการสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะทางธุรกิจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบการธุรกิจ และแรงขับเคลื่อนต่อการประกอบอาชีพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ประเสริฐ ลีอำนนต์กุล (2553) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ 1.พัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. ศึกษาประสิทธิภาพ ด้วยการทดลองใช้หลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้เวลาการทดลองจำนวน 18 สัปดาห์ รวม 36 ชั่วโมง (สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง) วิธีการหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่การทดสอบความรู้ความเข้าใจ การสังเกตและประเมินพฤติกรรมประกอบการ เพิ่มสะสมผลงานที่ได้ฝึกปฏิบัติงานในการประกอบการธุรกิจ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ผลการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 38 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัย คือ แผนการทดลองแบบการวิจัยกลุ่มเดียว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. หลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ มีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ของหลักสูตร 2) พันธกิจ 3) มาตรฐานและตัวชี้วัด 4) สาระของหลักสูตร 5) คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการ เรียนรู้ย่อย คาบเวลาเรียน โครงสร้างเวลาเรียน 6) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 8) แหล่งเรียนรู้ และ 9) การประเมินคุณภาพ เอกลักษณ์ของหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์เป็นสาระซึ่ง พัฒนาขึ้นจากความต้องการของผู้เรียนและสภาพการปฏิบัติงานทางธุรกิจ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบและปรัชญาการศึกษาพัฒนานิยม มีการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมสมรรถนะทางธุรกิจตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

เนื้อหาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยสาระ ผู้ประกอบการธุรกิจ 5 สาระ คือ 1) เริ่มต้นการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ 2) ก้าวสู่การประกอบการธุรกิจ 3) การดำเนินงานประกอบการธุรกิจ 4) การเงินและบัญชีประกอบการธุรกิจ 5) การเจริญเติบโตประกอบการธุรกิจ จากการทดลองใช้หลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ พบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทางธุรกิจ และความสามารถในการประกอบการธุรกิจมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ความรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีแรงขับต่อพฤติกรรมประกอบการธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

วรวิทย์ ตันติวรวงศ์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะธรรมาภิบาลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจโดยใช้การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะธรรมาภิบาลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับนิสิตนักศึกษา (2) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการเรียนรู้ด้วยวิธีการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ (3) พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะธรรมาภิบาลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับนิสิตนักศึกษาโดยใช้การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบในเครือข่ายสังคมออนไลน์เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบวัดผลสัมฤทธิ์ในเรื่องคุณลักษณะธรรมาภิบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและแบบประเมินความคิดเห็นในเรื่องการเรียนรู้โดยใช้วิธีการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจ การประกอบการและการจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป รวมจำนวน 51 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาการพัฒนาแบบการเรียนรู้ด้วยวิธีการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบในเฟสบุ๊คเพื่อพัฒนาคุณลักษณะธรรมาภิบาลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ (1) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งปีในบทบาทของพี่เลี้ยงต้นแบบและนิสิตนักศึกษาในบทบาทของผู้ฝึกปฏิบัติที่มีการสื่อสารและร่วมแรงร่วมใจในการเรียนรู้ที่ต้นตัวและต่อเนื่องในเฟสบุ๊ค (2) เฟสบุ๊คซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ที่มีคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องมือที่

สัมพันธ์กับประโยชน์ทางการศึกษา ผ่านการสื่อสาร การร่วมแรงร่วมใจ และการแบ่งปันข้อมูลและข่าวสาร (3) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ 6 ขั้นตอนคือ การเป็นต้นแบบ การเป็นผู้ชี้แนะ การให้ความช่วยเหลือการสื่อสารอย่างชัดเจน การทบทวนความคิด และการสำรวจค้นหา โดยตลอดระยะเวลาของเรียนรู้ในเฟสบุ๊ก 104 วัน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ในเรื่องคุณลักษณะธรรมาภิบาลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของนิสิตนักศึกษาหลังการเรียนรู้ในเฟสบุ๊กมากกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญโดยได้ค่า Paired t-test เท่ากับ 3.568 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1.96 ในระดับความเชื่อมั่น (Sig. 2 tailed) ที่ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อีกทั้ง นิสิตนักศึกษาที่มีการเรียนรู้โดยการเขียนคอมเม้นท์ในเฟสบุ๊กไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของหน่วยการเรียนรู้ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ในเรื่องคุณลักษณะธรรมาภิบาลของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหลังการเรียนรู้ในเฟสบุ๊กเท่ากับผู้ประกอบการที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปีในระดับสูงสุดที่ 5 ซึ่งเป็นระดับที่นิสิตนักศึกษาสามารถคิดเชิงกลยุทธ์ขั้นสูงที่สามารถสร้างสมดุลระหว่างการสร้างผลกำไรทางธุรกิจและการรู้จักรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเกิดจากการปรับรับประสบการณ์ใหม่เพื่อรักษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงจิตพิสัยอย่างคงทนถาวร

อดิสรณ์ เรื่องกิจจานันท์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ร่วมกับแนวคิดการเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของ นักศึกษาปริญญาตรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการฝึกทาง ปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวคิดการเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรอง ของนักศึกษาปริญญาตรี และ 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปัญหาในสภาพจริง และระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของ รูปแบบการเรียนการสอน โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 29 คน ใช้เวลาในการทดลอง 1 ภาคการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือที่ประกอบด้วยแบบประเมินความสามารถในการเขียนความเรียง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถในการเขียนความเรียง และแบบวัด ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบบันทึกการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองก่อน ระหว่าง และหลังการ

ทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test dependent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-Way analysis of variance with repeated measures) และวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลจากบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนและบันทึกการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิด ไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีหลักการ 4 ประการ คือ การเรียนรู้จากต้นแบบ การเขียนตามกระบวนการ การมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม และการทบทวนและการสะท้อนคิด ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี 4 ขั้นหลัก ดังนี้ 1) ขั้นเรียนรู้ทางปัญญาจากต้นแบบ 2) ขั้นกำหนดประเด็นการเขียนโดยอิงจากสถานการณ์จริง 3) ขั้นฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ และ 4) ขั้นสะท้อนคิดทางปัญญาและพัฒนาผลงาน ส่วนการวัดและประเมินผลดำเนินการโดยประเมินระดับความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรอง ด้วยเกณฑ์ประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนหลังจากการทดลองใช้พบว่า 2.1 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนความเรียงในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกองค์ประกอบ โดยมีความสามารถในการเรียบเรียงความคิด เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการนำเสนอเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านการใช้รูปแบบและกลไกการเขียน ตามลำดับ 2.2 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดไตร่ตรองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

แคชและอเธอร์ส (Cash and others, 1997 อ้างอิงใน ภิริดี ฤทธิเดช, 2553) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเทคโนโลยียานยนต์ระดับวิทยาลัย ด้วยวิธีการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับระบบปรับอากาศในรถยนต์ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่ม ควบคุม 14 คน ผลการวิจัยพบว่าการสอนด้วยวิธีฝึกทางปัญญาเพิ่มประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญ เกี่ยวกับการได้รู้สารสนเทศที่มากขึ้น ความรู้ในการจัดการกับปัญหาและทักษะการวินิจฉัย วอล์กเกอร์ (Walker, 2003) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างการแก้ปัญหา แรงจูงใจ และทักษะโดยใช้การสอนด้วยวิธีฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษาในเดอร์แฮม นอร์ธคาโรไลน่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนวิชา เทคโนโลยีพื้นฐาน 2 กลุ่ม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางเทคโนโลยีโดยผ่านกิจกรรมทางวิศวกรรม กลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้วิธีสอนการแก้ปัญหาแบบปกติ (prescriptive approach) กลุ่ม ทดลองเรียนการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการฝึกทางปัญญา ทั้งสองกลุ่มเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่กลุ่ม ทดลองได้แบบฝึกหัดเพิ่มเติมเพื่อช่วยกระบวนการรู้คิดทาง

ปัญญา (meta-cognitive) และได้รับ คำแนะนำผ่านกิจกรรมการแก้ปัญหา เวลาที่ใช้ในการทดลอง 2 สัปดาห์ เครื่องมือในการวัดความ แตกต่างระหว่างกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการกับปัญหาแรงจูงใจ ในการแก้ปัญหา และประสิทธิผลของ การออกแบบในการแก้ปัญหา คือแบบวัดแรงจูงใจทาง อารมณ์ (California Measure of Mental Motivation : CM3) และการประเมินตามสภาพจริงจาก กิจกรรมการแก้ปัญหาประจำทเรียน ผลการวิจัยพบว่าการจัดการกับปัญหาระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมที่วัดโดยแบบทดสอบ หลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แรงจูงใจที่ วัดโดย CM3 มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ ส่วนพฤติกรรมการแสดงออกถึงการแก้ปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งผลของการศึกษานี้เป็นหลักฐานยืนยันได้ว่าการสอนการ แก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกทางปัญญามี ประสิทธิภาพมากกว่าการสอนแบบปกติ

ดิกกี (Dickey, 2005 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ศึกษาอุปสรรคและความ เป็นไปได้ในการบูรณาการวิธีการ การฝึกปฏิบัติทางปัญญาจากต้นแบบในเครื่องฉาย วิทยุวิชา เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับ นักเรียน ระดับ 12 (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การศึกษาครู พบว่าเครื่องมือที่หลากหลาย วิธีการและสื่อที่ใช้มีระดับความแปรปรวนต่อการประสพผลสำเร็จที่ สนับสนุนวิธีการฝึกปฏิบัติ ทางปัญญาจากต้นแบบ ในเครื่องฉายสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การ ฝึกสอนและการเสริมต่อการ เรียนรู้จะสนับสนุนการตอบสนองต่อการออกเสียงอย่างมีนัยสำคัญใน ห้องเรียน การฝึกสอน นักเรียนสามารถทำได้อย่างรวดเร็วกลายเป็นประสบการณ์ในการสอนอย่าง ไม่หยุดยั้ง ถึงแม้ว่า การฝึกปฏิบัติทางปัญญาจากต้นแบบเป็นสิ่งสนับสนุนอย่างยาวนานมาก สำหรับนักเรียน และ สามารถกลายเป็นอุปสรรคต่อการสอนของครู

แบล็ค (Black, 2007 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนาจกุล, 2553) ได้ศึกษาการฝึกทางปัญญา จากต้นแบบและนักเรียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์ : นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการภายใต้รูปแบบนี้ อย่างไร ซึ่งได้ศึกษากับนักเรียนที่ มหาวิทยาลัยทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของแม็กซิโก ใช้วิธีการ สืบสวนเกี่ยวกับการรับรู้ของการ เรียนรู้ภายใต้การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ โดยใช้ต้นแบบ (Modeling) ได้อธิบายถึง กระบวนการคิดของการเขียนและการแก้ไขข้อบกพร่อง ส่วนการเสริมต่อ การเรียนรู้ (scaffolding) ใช้ในการแก้ปัญหาและกำหนดปัญหาให้ถูกต้อง โดยการใช้เหตุผลด้วย การตั้ง คำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้การแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน ในคิด และแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของความรู้ความเข้าใจและ ทักษะการทำงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล

1. ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 2 คน ดังนี้

1.1 นางกัญญาวีร์ ศิริกาญจนารักษ์ เจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียงในจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ ม่อนลับแล, เฮือนลับแล, Laplae La Liga Coffee, Kamin' Dessert Cafe และเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี

1.2 นางอมรรัตน์ สุมาลี เจ้าของร้านดอกไม้ขุนดิน ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์

2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 2 คน ดังนี้

2.1 นางอรชร ครุฑผาสุข ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุดรดิตถ์

2.3 นายสิทธิศักดิ์ อุปแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนพนมมาศพิทยากร จังหวัดอุตรดิตถ์

3. นักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ครุณี จำนวน 15 คน
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ)

2. แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับนักเรียน)

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ด้านการให้ความรู้เรื่องทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ และจากการสอบถามนักเรียน มีขั้นตอนดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้เรื่องการอาชีพ ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า เนื้อหาที่สอนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเนื้อหาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ดังนี้

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

ตัวชี้วัด

1. อภิปรายแนวทางสู่อาชีพที่สนใจ
2. เลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ

3. มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ

4. มีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

จะเห็นได้ว่า ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไม่ได้ละเลยในเรื่องของการสอนงานอาชีพ และได้มีการบรรจุเนื้อหาของในหลักสูตร โดยเน้นการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเป็นหลัก แต่การจัดการเรียนการสอนนั้นยังไม่สามารถ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้ เนื่องจากสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานอาชีพนั้น ยังคงเน้นการสอนในส่วนของเนื้อหาความรู้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้ ผู้วิจัยจึงต้องหาข้อมูลที่เป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรในส่วนของเนื้อหาที่ยังขาดจากผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตาราง 3 แสดงการหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	ประเด็นคำถาม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
ขอขยาย ด้านเนื้อหา	1. ในประเด็นต่อไปนี้มีเนื้อหาอะไรบ้าง ที่จะ สามารถพัฒนาความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการของนักเรียนได้ 1) วงจรชีวิตธุรกิจ 2) แผนธุรกิจ 3) การจัดการการเงิน 4) การจัดการการผลิต 5) การจัดการการตลาด 6) จริยธรรมทางธุรกิจ	1. ผู้ประกอบการที่ประสบ ความสำเร็จ 2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพ 3. นักเรียน
การจัด กิจกรรม การเรียน การสอน	1. กิจกรรมการเรียนการสอนในเนื้อหาเรื่องการ เรียน เรื่องธุรกิจควรเป็นอย่างไร 2. ควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการ	1. ผู้ประกอบการที่ประสบ ความสำเร็จ 2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพ 3. นักเรียน
การวัดและ ประเมินผล	การวัดและประเมินผลความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการมีแนวทางอย่างไร	1. ผู้ประกอบการที่ประสบ ความสำเร็จ 2. นักเรียน

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.1 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ซึ่งแบ่งประเด็นสัมภาษณ์ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) เนื้อหาที่ควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง ที่จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนได้ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียน เกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ 3) วิธีการวัดและประเมินผล และ 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ได้แก่ 1) เนื้อหาที่ควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง ที่จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนได้ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียน เกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และ 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยใช้ระดับของภาษา ที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มสามารถเข้าใจได้ง่าย

2.2 การสร้างแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2.1 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสอบถามนักเรียน โดยแบ่งข้อมูล ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ได้แก่

- 1) เนื้อหาที่นักเรียนต้องการเรียนรู้
- 2) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- 3) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.2.2 สร้างแบบสอบถามตามประเด็นที่กำหนด โดยใช้ระดับของภาษา ที่ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย และให้ผู้เรียนเลือกตอบในตัวเลือกที่ตรงกับความต้องการ ของตนเองมากที่สุดข้อละ 1 คำตอบ

3. นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล ที่จำเป็นเพื่อจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" กับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 2 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 2 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอธิบายคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบเกิดความเข้าใจในการตอบได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับจัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอธิบายคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้สามารถจัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และจากการตอบแบบสอบถาม ของนักเรียน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วจึงเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังคณา อ่อนธานี อาจารย์ภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ จันทะคุณ อาจารย์ภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

3. นางอรชร ครุฑมาสุข ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์

4. นางพิกุล อินตายวง ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์

5. นายสิทธิศักดิ์ อุปแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
โรงเรียนพนมมาศพิทยากร จังหวัดอุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"
2. เอกสารประกอบหลักสูตร
3. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม โดยศึกษาความหมาย หลักการ
วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียน เพื่อกำหนด
เป็นกรอบและแนวทางในการจัดกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการทางหลักสูตร ได้แก่

1.2.1 ความหมายของหลักสูตร โดยศึกษาจากการให้ความหมายของนัก
การศึกษา และสรุปความหมายของหลักสูตรออกมา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตรกิจกรรม
ชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

1.2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร โดยการศึกษาและวิเคราะห์
องค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็น
ผู้ประกอบการ" ซึ่งสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรได้ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมาย
ของ หลักสูตร 2) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การวัดและ
ประเมินผล

1.2.3 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ
ของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็น
ผู้ประกอบการ" ซึ่งสามารถสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูล
ที่จำเป็น ในการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การ
ประเมิน หลักสูตร

1.3 สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
เพื่อนำมาเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร พบว่า หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมมีองค์ประกอบดังนี้

1.3.1 ความเป็นมา

1.3.2 หลักการ

1.3.3 จุดมุ่งหมาย

1.3.4 สาระการเรียนรู้

1.3.5 โครงสร้างหลักสูตร

1.3.6 แนวทางการจัดการเรียนรู้

1.3.7 สื่อการเรียนรู้

1.3.8 การวัดและประเมินผล

1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และการสอนธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในโรงเรียน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการฝึกทางปัญญา จากต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

1.6 สังเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นตอนที่ 1 ซึ่งจะได้ข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรสำหรับนำไปจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ในส่วนของสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.7 จัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.8 นำหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1.9 นำหลักสูตรที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับระดับของภาษาให้เป็นภาษาวิชาการระดับเดียวกันทั้งเล่ม

1.10 จัดพิมพ์หลักสูตรเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

2. การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม เพื่อสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการสร้าง คือ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมให้มีประสิทธิภาพ

2.2 จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำสำหรับครู โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.3 นำเอกสารประกอบหลักสูตร เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 นำเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร

2.5 นำเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับระดับของภาษาให้เป็นภาษาวิชาการ ระดับเดียวกันทั้งหมด รวมทั้งใช้คำที่สื่อความหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเล่มหลักสูตรด้วย

2.6 จัดพิมพ์เอกสารประกอบหลักสูตรเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

3. การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร วิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน กำหนดโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมินดังนี้

3.2.1 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ประกอบด้วย การประเมินหลักสูตร 8 ด้าน ดังนี้ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

3.2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” มีการประเมิน 2 ด้าน ดังนี้ 1) คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม 2) แผนการจัดการเรียนรู้

3.3 สร้างแบบประเมินตามโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมิน โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบ หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

2. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาวิเคราะห์ความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้ :

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
แหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"
2. แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

1.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร จำนวนหัวข้อที่จะใช้ประเมิน และรูปแบบของแบบประเมิน โดยแบบประเมินได้ประยุกต์จากการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นเยาว์ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ของประเสริฐ ลีอำนันต์กุล (2553)

1.3 จัดทำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ตามตารางการสร้างแบบประเมินความสามารถในการเป็น โดยประเด็นที่ประเมิน 9 ข้อ คือ

1. การวางแผนในการปฏิบัติงาน
2. การตัดสินใจร่วมกัน
3. ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม
4. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
5. การแบ่งงานตามความสามารถของบุคคลในกลุ่ม
6. ความกระตือรือร้นในการทำงาน
7. การแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน
8. ความเป็นผู้นำ
9. ความอดทนต่อความไม่แน่นอน

1.4 นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) (รัตนะ บัณฑิต, 2552, หน้า 82) ระหว่างข้อคำถามและตัวเลือก หากมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ หากมีค่าต่ำกว่า 0.50 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ต้องตัดทิ้ง หรือนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่ง ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า แบบประเมินมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 จำนวน 9 ข้อ

1.6 นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ในขั้นตอนต่อไป

1.7 นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ดิรุณี จำนวน 15 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องงานธุรกิจมาแล้ว

1.8 นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 179) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 คะแนน

1.9 จัดพิมพ์แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่ผ่านการตรวจสอบ คุณภาพแล้วเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริงก่อนเรียน และหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ”ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ”เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำ การจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน วางแผนการจัดกิจกรรม และจัดเตรียมชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ” ในช่วงกิจกรรมชุมนุม จำนวน 20 ชั่วโมง

3. หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ”แล้ว จึงทำการประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองในการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวหลังการทดลอง (One-Group Posttest Design) ดังนี้

ตาราง 5 แสดงแบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้หลักสูตร		การทดสอบหลังเรียน
X		T2
เมื่อ	X	คือ การสอนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”
	T2	คือ การทดสอบหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

1.2 ประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ โดยการใช้การทดสอบที (t-test) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการต้องปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการพอใช้

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการดี

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการดีมาก

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. กำหนดหัวข้อที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม"การเป็นผู้ประกอบการ"
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: loc) (รัตนะ บัวสนธ์, 2552, หน้า 82) ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จำนวนนักเรียน 15 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องงานธุรกิจมาแล้ว
8. นำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - total Correlation) คำนวณโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (ปกรณัม ประจันบาน, 2552, หน้า 175) ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.42 - 0.71 จำนวน 17 ข้อ
9. นำแบบสอบถามทั้ง 17 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ปกรณัม ประจันบาน, 2552, หน้า 179) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87
10. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ” ไปให้นักเรียนที่ สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ” ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนมาวิเคราะห์ ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนทุกคน มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มีสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัวในกลุ่ม

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีสูตรดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ

S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนแต่ละตัว

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง

$\sum (x - \bar{x})$ แทน ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจาก
ค่าเฉลี่ย

n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (รัตนะ บัวสนธ์, 2552, หน้า 82) มีสูตร
ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

R	แทน คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ โดยคำนวณจากดัชนีค่าอำนาจจำแนก (D) โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มเก่งและ กลุ่มอ่อน แล้วนำไปคำนวณด้วยสูตรของวิทนีและซาเบอร์ (Whitney, D.R. & Sabers, D.L.) (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 214) มีสูตรดังนี้

$$D = \frac{S_U + S_L}{N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ	D	แทน ดัชนีค่าอำนาจจำแนก
	S_U	แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	N	แทน จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน
	X_{\max}	แทน คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	X_{\min}	แทน คะแนนของนักเรียนทำได้ต่ำสุด

5. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 175) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ดังนี้

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{N\sum X^2 - (\sum X)^2} \sqrt{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2}}$$

เมื่อ	r	แทน ค่าอำนาจจำแนก
	X	แทน คะแนนรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน
	Y	แทน คะแนนรวมทั้งฉบับที่หักออกด้วยคะแนนในข้อนั้นแล้ว

6. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 179) ของ แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และแบบสอบถามความคิดเห็นของ

ผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” โดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้

$$a = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{\sum t^2} \right]$$

เมื่อ a แทน สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย

n แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

$\sum t$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” โดยการสอบถาม และสัมภาษณ์บุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และนักเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และสรุปผลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา

1.1.1 ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ให้ความคิดเห็นในเรื่องเนื้อหาด้านการประกอบการธุรกิจที่โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ดังนี้

นางกัญญาวีร์ ศิริกาญจนารักษ์ เจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียงในจังหวัดอุตรดิตถ์

“ก่อนที่เราจะเริ่มทำธุรกิจอะไรสักอย่าง สิ่งแรกที่เราจะต้องรู้คือ ลักษณะของธุรกิจ รวมถึงการประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ รู้จักการ การวางแผนธุรกิจ และการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของธุรกิจ สิ่งสำคัญคือทุนทรัพย์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อธุรกิจอย่างมาก ต้องรู้จักการบริหารทุนทรัพย์ที่ดี เมื่อมีทุนแล้วต้องเริ่มผลิตสินค้าให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย แนวทางการกำหนดทิศทางการตลาด ผู้ประกอบการที่ดีต้องมีจริยธรรมทางธุรกิจ ได้แก่ จรรยาบรรณนักธุรกิจ จึงจะประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ”

นางอมรรัตน์ สุมาลี เจ้าของร้านดอกไม้ขุนตัน

“การเริ่มต้นธุรกิจนั้น ต้องมีความกล้า ถ้าใจเรากล้า แสดงถึงความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ รู้จักการวางแผนธุรกิจ รวมถึงการเขียนแผนความเป็นไปได้ของธุรกิจ จัดหาทุน และการบริหารให้ธุรกิจมีสภาพการเงินที่คล่องตัว การโฆษณา เพื่อดึงดูดความสนใจแก่ลูกค้า ต้องความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า และความอดทน”

1.1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ให้ความคิดเห็นว่านักเรียนควรจะได้อะไรในเนื้อหาต่อไปนี้

นางอรรช คุรุณสาสุข ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์

- 1) วงจรชีวิตธุรกิจ ได้แก่ การประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ การเริ่มต้นธุรกิจ
- 2) แผนธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- 3) การจัดการการเงิน ได้แก่ การหาเงินทุน การทำบัญชี การคิดต้นทุนกำไร
- 4) การจัดการการผลิต ได้แก่ การจัดหาวัตถุดิบ คุณภาพของสินค้า
- 5) การจัดการการตลาด ได้แก่ ทิศทางของการตลาด
- 6) จริยธรรมทางธุรกิจ ได้แก่ คุณสมบัติของผู้ประกอบการ จรรยาบรรณนักธุรกิจ

นายสิทธิศักดิ์ อุปแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์

- 1) วงจรชีวิตธุรกิจ ได้แก่ การประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ การเริ่มต้นธุรกิจ

- 2) แผนธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจในท้องถิ่น
- 3) การจัดการการเงิน ได้แก่ การลงทุน การทำบัญชีรายรับรายจ่าย
- 4) การจัดการการผลิต ได้แก่ การผลิตโดยใช้แรงงานมนุษย์ การใช้การผลิตโดยเครื่องจักร
- 5) การจัดการการตลาด ได้แก่ การโฆษณา การทดลองสินค้า
- 6) จริยธรรมทางธุรกิจ ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์และความซื่อสัตย์

1.1.3 นักเรียน

เนื้อหาที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะเรียนรู้ในกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" นั้น นักเรียนต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องแผนธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 20 เรื่องการจัดการการเงิน คิดเป็นร้อยละ 26.67 เรื่องการจัดการการผลิต คิดเป็นร้อยละ 13.33 เรื่องการจัดการการตลาด คิดเป็นร้อยละ 26.67 เรื่องคุณสมบัติของผู้ประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 13.33

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.1 ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จได้เสนอความคิดเห็นในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนว่า ควรพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน

1.2.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพได้แนะนำให้ออกกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดโดยการลงมือทำ และศึกษาสถานที่จริง ให้ผู้เรียนเผชิญในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และให้ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ที่คอยเติมเต็มในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

1.2.3 นักเรียน

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" นั้น นักเรียนต้องการที่จะให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 33.33 จัดการเรียนการสอนโดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องผู้ประกอบการธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 46.67 และต้องการทำงานเป็นกลุ่มนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล

1.3.1 ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จได้ให้แนวทางในการประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เพื่อดูว่าผู้เรียนจะทำอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ นักเรียนสามารถต่อยอดความรู้ได้หรือไม่ นอกจากนั้น ยังควรสังเกตและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย

1.3.2 นักเรียน

วิธีการวัดและประเมินผลที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะได้รับการวัดและประเมินผลในกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" นั้น นักเรียนต้องการที่จะให้ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 53.33 สังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 20 และการทดสอบโดยข้อสอบ คิดเป็นร้อยละ 26.67

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" โดยการสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน พบว่ากลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ให้ข้อมูลไม่แตกต่างกันมากนัก จึงนำข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลเนื้อหาย่อย ๆ มาจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันได้ และวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ด้านเนื้อหา พบว่ามีเนื้อหาสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากมาย ทำให้ผู้วิจัยต้องทำการสังเคราะห์ด้วยการจัดกลุ่มเนื้อหาใหม่ โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ซึ่งทำให้ได้เนื้อหาสาระการเรียนรู้สำหรับจัดทำหลักสูตรดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 การประกอบธุรกิจ

- ธุรกิจทั่วไป
- วงจรชีวิตธุรกิจ
- การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เรื่องที่ 2 แผนธุรกิจ

- ความหมายและความสำคัญของแผนธุรกิจ
- การเขียนแผนธุรกิจ

เรื่องที่ 3 การจัดการการเงิน

- ทุน
- งบประมาณ
- การทำบัญชี

เรื่องที่ 4 การจัดการการผลิต

- คุณภาพการผลิตหรือการบริการ
- การวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตหรือการบริการ
- กลยุทธ์การกำหนดเป้าหมายการผลิตหรือการบริการ

เรื่องที่ 5 การจัดการการตลาด

- การกำหนดทิศทางการตลาด
- การกำหนดเป้าหมายการตลาด
- การกำหนดกลยุทธ์สู่เป้าหมาย

เรื่องที่ 6 การเป็นผู้ประกอบการ

- คุณสมบัติของผู้ประกอบการ
- การตัดสินใจทางธุรกิจ
- จริยธรรมทางธุรกิจ

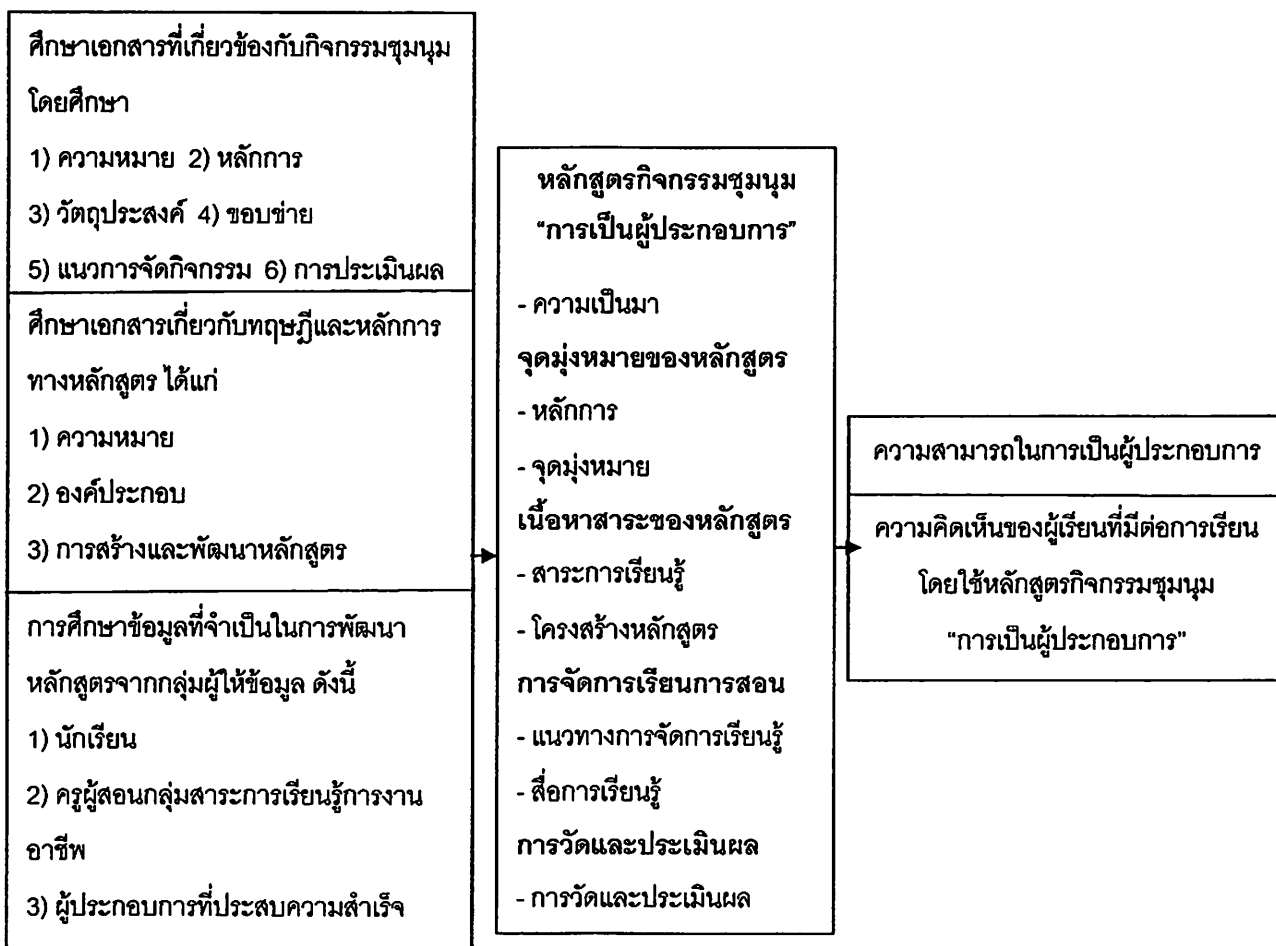
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ให้ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถทำได้อย่างหลากหลายที่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้ โดยการจัดการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม ที่มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความ

คิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้จากตัวแบบ การถอดบทเรียน การนำเสนอผลงานกลุ่ม เป็นต้น มีสื่อการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น และสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

3. ด้านการวัดและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ให้ข้อมูลไปในทางเดียวกัน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ” ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึงความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ควรจะเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การประเมินการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ภาพ 2 แสดงกระบวนการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ทำให้ได้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” มีองค์ประกอบดังนี้

1) ความเป็นมา

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสนใจการจัดการศึกษาที่สอดคล้องและตอบสนองอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมไปกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับความสนใจและมีการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น ในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ซึ่งหมายรวมถึง (1) ภูมิปัญญาที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิง เศรษฐศาสตร์/เศรษฐกิจ (2) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคมและ (3) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิผลด้านอาชีพเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา และระบบการศึกษาของรัฐบาล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การสร้างความเป็นผู้ประกอบการ จึงเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาคนไทย 4.0 ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา และระบบการศึกษา ควบคู่กันไป ตามนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายในส่วนของการสนับสนุนวิสาหกิจ เริ่มต้น (Startup) หรือสตาร์ทอัพ ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่แตกต่างและใช้ กระบวนการและนวัตกรรมที่ไม่เหมือนใคร ที่มีจุดเด่นคือ การสามารถทำซ้ำ ขยายตลาดได้อย่าง ไม่มีขีดจำกัดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเติบโตอย่างก้าวกระโดด ด้วยการส่งผ่านคุณค่าและสร้าง ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบโจทย์ ความต้องการของผู้ใช้ ผ่านกระบวนการบ่มเพาะและพัฒนา อย่างเป็นระบบ มีนักเรียนจำนวนมากที่สนใจการเป็นผู้ประกอบการ แต่การเรียนการสอน ในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาที่สอน ตลอดจนบุคลากร และ นักเรียนยังขาดตัวอย่างหรือต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแรง บันดาลใจในการเป็นต้นแบบ ในการจัดหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรผสมผสาน การศึกษาเพื่ออาชีพไว้ในการศึกษาทั่วไป ซึ่งหลักสูตรในระดับนี้จะเป็นหลักสูตรที่จะต้องคำนึงการ พัฒนาอาชีพของแต่ละบุคคลที่จะต้องรวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การให้คำปรึกษาใน การอาชีพการเข้าทำงานของผู้เรียน ข่าวสารทางอาชีพ และการวางแผนในการทำงานซึ่งหลักสูตร ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดประสงค์หลักที่ต้องการเตรียมนักเรียนไปประกอบอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานและการเป็นพลเมืองของประเทศที่ต้องเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในการประกอบ การสร้างทักษะที่จำเป็นในประกอบ อาชีพทั้งทักษะการทำงาน การจัดการ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการวางแผนต่อการศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น (ประเสริฐ ลีอำนนศักดิ์กุล, 2553)

การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (cognitive apprenticeship approach) เป็น แนวคิดที่มีพื้นฐานจากแนวคิดการสร้างความรู้ทางสังคม (social constructivism approach) ของ Vygotsky (1981) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม (social cognitive theory) ของ Bandura (1989) โดยแนวคิดการสร้างความรู้ทางสังคมให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้ และบทบาทของผู้ที่มีความชำนาญมากกว่าในการ ช่วยเหลือและให้คำแนะนำผู้เรียนให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาที่ไม่สามารถกระทำ ได้โดยลำพัง (Fosnot, 2013: 18) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางสติปัญญา และ เพิ่มพูนความรู้และความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบยังมีพื้นฐานจาก แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม ซึ่งมีแนวคิดว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคล

เกิดจากการเรียนรู้โดยบุคคลเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากต้นแบบ (observational learning or modeling) และเชื่อว่าการเป็นต้นแบบช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะต้องตั้งใจเก็บรักษาข้อมูลและปฏิบัติซ้ำ ซึ่งการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบจะสอนให้ผู้เรียนใช้วิธีการสังเกตอย่างวิเคราะห์ถึงกระบวนการคิดของผู้เชี่ยวชาญ และให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะโดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำชี้แนะ และเสริมต่อการเรียนรู้จนผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเกิดความชำนาญมากขึ้น (Allan Collins et al., 1991)

จากความสำคัญและปัญหาของการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนดังได้กล่าวมา จึงได้พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินการประกอบการในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และสร้างความสามารถการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนให้สามารถเป็นคนคิดและแก้ปัญหาเป็น รวมทั้งการใช้ความรู้ทางด้านการประกอบกิจการที่ประกอบด้วย การเงินการบัญชี การตลาดการผลิต และการจัดการ ใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหลักสูตรนี้ได้พัฒนาขึ้นนี้จะป็นต้นแบบ โดยความสนใจของนักเรียน ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถใช้เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไปใช้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการประกอบการจากเรื่องใกล้ตัวสอดคล้องกับบริบทของตนเอง สามารถนำความรู้และทักษะกระบวนการดำรงชีวิตไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งนำข้อค้นพบที่ได้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเลือกอาชีพ การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของครอบครัวและตนเองต่อไป

2) หลักการ

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการฝึกประกอบธุรกิจ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการประกอบกิจการธุรกิจ
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นความร่วมมือของสถานศึกษา และสถานประกอบการ

3) จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญา จากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถประกอบธุรกิจ มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจการประกอบธุรกิจ แผนธุรกิจ การจัดการการเงิน การจัดการผลิต การจัดการการตลาด และการเป็นผู้ประกอบการ
2. มีความสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ
3. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

4) สาระการเรียนรู้

กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” หน่วยที่	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา 20 ชั่วโมง เวลา (ชั่วโมง)
1	ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ	7
2	ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ	13

คำอธิบาย

สืบค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ อธิบายการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เรียนรู้วิธีการวางแผนธุรกิจ การเขียนแผนธุรกิจ การจัดการการเงิน การจัดการผลิต การจัดการการตลาด เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ

โดยฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ ขั้นการลงมือปฏิบัติตามคำสั่ง ขั้นการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ขั้นการแสดงผล การประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการประกอบธุรกิจได้
2. อธิบายแผนธุรกิจได้
3. อธิบายการจัดการการเงินได้
4. อธิบายการจัดการผลิตได้
5. อธิบายการจัดการตลาดได้

6. อธิบายการเป็นผู้ประกอบการได้
7. เขียนแผนธุรกิจได้
8. ดำเนินการธุรกิจได้
9. สรุปการดำเนินธุรกิจได้
10. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

รวม 10 จุดประสงค์การเรียนรู้

5) โครงสร้างหลักสูตร

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1. ธุรกิจและ การเป็น ผู้ประกอบการ	1. อธิบายการประกอบธุรกิจได้	1. การประกอบธุรกิจ	1
	2. อธิบายแผนธุรกิจได้	2. แผนธุรกิจ	1
	3. อธิบายการจัดการการเงินได้	3. การจัดการการเงิน	1
	4. อธิบายการจัดการผลิตได้	4. การจัดการผลิต	1
	5. อธิบายการจัดการตลาดได้	5. การจัดการตลาด	1
	6. อธิบายการเป็นผู้ประกอบการ ได้	6. การเป็นผู้ประกอบการ	2
2. ฝึกปฏิบัติ การเป็นผู้ ประกอบการ การฝึกทาง ปัญญาจาก ต้นแบบ	1. เขียนแผนธุรกิจได้	1. การเขียนแผนธุรกิจ	2
	2. ดำเนินการธุรกิจได้	2. การดำเนินการธุรกิจ	10
	3. สรุปการดำเนินธุรกิจได้	3. การสรุปผลการ	1
	4. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจ	ดำเนินการธุรกิจ	
รวม			20

6) แนวทางการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เน้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีโอกาสได้ศึกษาสถานการณ์จริง จากสถานประกอบการ การได้รับคำปรึกษาชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ และร่วมกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบ

ต่าง ๆ ทั้งการอภิปรายการสำรวจ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติงาน ตลอดจนร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาในการดำเนินงานธุรกิจ และสภาพทางด้านการประกอบการธุรกิจในสังคม โดยนักเรียนมีบทบาทในการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผลร่วมกัน และปฏิบัติงานร่วมกัน และครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการประกอบการธุรกิจ ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ ครูจะพานักเรียนไปศึกษาสถานประกอบการ และศึกษาสื่อเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวิธีการทำงานในการประกอบการให้ผู้เรียนได้สัมผัส สนทนากับผู้ประกอบการเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินงานประกอบการถึงปัญหาและข้อแก้ไขในการปฏิบัติงานดำเนินการประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสังเกตการทำงานของผู้ประกอบการในสถานประกอบการธุรกิจ และศึกษาความรู้ทฤษฎี หลักการทางด้านการประกอบการ และนำความรู้ที่ได้มาทำการวางแผนในการดำเนินงานประกอบการ

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติตามคำสั่ง ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามคำสั่งโดยให้ผู้เรียนเขียนแผนทางการตลาดที่จะต้องประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายสินค้า และการส่งเสริมการขายสินค้า แผนการจัดการบุคคล และแผนการดำเนินงานโดยครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ และชี้แนะในการลงมือปฏิบัติในการค้นคว้าหาความรู้ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในขณะลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติอย่างถูกต้อง (Precision) นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือฝึกฝนการสร้างผลิตภัณฑ์การตั้งชื่อสินค้าและตัวสินค้า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของสินค้าได้อย่างถูกต้อง การกำหนดราคาที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่กำหนดขึ้นของกลุ่ม การเลือกทำเลที่จะทำการค้าและเลือกการจำหน่ายสินค้าที่ พร้อมกับเลือกวิธีการที่จะส่งเสริมการขายสินค้าได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้โดยความร่วมมือจากผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งครูทำหน้าที่ให้การอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและชี้แนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (Articulation) นักเรียนจัดทำแผนการตลาดที่สมบูรณ์ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน หรือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันที่เกิดอาชีพและการดำรงชีวิต โดยครูทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ครูจะประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนใน
 ขณะที่มีการเรียนการสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะทางธุรกิจ ความรู้ความ
 เข้าใจเกี่ยวกับการประกอบการธุรกิจ และแรงขับเคลื่อนต่อการประกอบอาชีพ

7) สื่อการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สื่อประเภทเอกสาร : เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ.

กิตติคุณฐากรณี การุณประชา (2563)

สื่อประเภทบุคคล : ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

กิจกรรม: นักเรียนอธิบายการประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ

นักเรียนเขียนแผนธุรกิจที่นักเรียนสนใจ

นักเรียนเขียนบัญชีแสดงรายรับรายจ่าย

นักเรียนเขียนผังการผลิตและการบริการสินค้า

นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง กลยุทธ์การตลาด

นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง การเป็นผู้ประกอบการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สื่อประเภทเอกสาร : เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ.

กิตติคุณฐากรณี การุณประชา (2563)

สื่อประเภทบุคคล : ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

กิจกรรม: นักเรียนเขียนแผนธุรกิจ ที่นักเรียนได้ฝึกจากผู้ประกอบการ

นักเรียนดำเนินการธุรกิจที่นักเรียนสนใจ จากต้นแบบผู้ประกอบการ

นักเรียนสรุปผลการดำเนินงานธุรกิจ จากต้นแบบ

8) การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้บรรลุตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่วางไว้
 ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ผู้เรียนต้องได้วัดทั้งความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ในการเรียน

4. วิธีการวัดผลและประเมินผล ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการ
เรียนรู้

6. เก็บข้อมูลจากการวัดผลและประเมินผลตามความเป็นจริงและต้องประเมิน
ภายใต้ข้อมูลที่มีอยู่

7. ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องนำไปสู่การแปรผลและลงข้อสรุปที่
สมเหตุสมผล

8. การวัดผลต้องเที่ยงตรงและเป็นธรรม

9. รายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบ
ความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำ
เอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตร “การเป็น
ผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจาก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี
วิธีการวัดและประเมินผลดังนี้

จุดมุ่งหมาย	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมินผล
1. มีความรู้ความเข้าใจการ ประกอบธุรกิจ แผนธุรกิจ การจัดการการเงินการ จัดการผลิต การจัดการ การตลาด และการเป็น ผู้ประกอบการ	- ตรวจสอบ - - แบบทดสอบ	- แบบประเมินการ ปฏิบัติงาน - แบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ การเป็น ผู้ประกอบการ	เกณฑ์การให้คะแนนใช้ รูปแบบรูบริกส์ แบ่ง ระดับดังนี้ 4 ดีมาก 3 ดี 2 พอใช้ 1 ปรับปรุง

จุดมุ่งหมาย	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมินผล
2. มีความสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	- ตรวจสอบ	- แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ	เกณฑ์การให้คะแนนใช้รูปแบบรูบริกส์ แบ่งระดับดังนี้ 4 ดีมาก 3 ดี 2 พอใช้ 1 ปรับปรุง
3. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	- ตรวจสอบ	- แบบบันทึกสะท้อน	เกณฑ์การให้คะแนนใช้รูปแบบรูบริกส์ แบ่งระดับดังนี้ 4 ดีมาก 3 ดี 2 พอใช้ 1 ปรับปรุง

การประเมินกิจกรรมชุมนุม

การประเมินกิจกรรมชุมนุม ชมรม เป็นการตรวจสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.1.2 เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรม “การเป็นผู้ประกอบการ” มีองค์ประกอบดังนี้

1. คำแนะนำสำหรับครู
2. โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
3. แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

ตาราง 5 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. ความเป็นมา	1.1 ระบุปัญหาได้สอดคล้องกับ ความเป็นจริง	4.0	1.00	มาก
	1.2 มีความจำเป็นและ สมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.30	0.75	มาก
2. หลักการ	2.1 แสดงจุดเน้นของหลักสูตรอย่าง ชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.2 มีความเหมาะสมและสามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.6	0.55	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมาย	3.1 มีความสอดคล้องกับหลักการ ของหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
	3.2 ครอบคลุมลักษณะสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิต พิสัย	4.60	0.55	มากที่สุด
	3.3 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.55	มากที่สุด
	3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด ความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการ	4.60	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
4. สาระการ เรียนรู้	4.1 มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย	4.20	1.10	มาก
	4.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
	4.3 จัดลำดับเนื้อหาได้ตามลำดับ ขั้นตอน	4.00	1.00	มาก
	4.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด ความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการ	4.60	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.3	0.8	มาก
5. โครงสร้าง หลักสูตร	5.1 สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุด มุ่งหมายของหลักสูตรได้	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.2 มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.20	0.55	มาก
	5.3 มีความเหมาะสมกับขอบข่าย สาระการเรียนรู้	4.20	0.55	มาก
	5.4 มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.4	0.55	มาก
6. แนวทางการ จัดการเรียนรู้	6.1 มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.00	0.55	มาก
	6.2 มีความเหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
	6.3 นำไปใช้ในการจัดการเรียนการ สอนในชั้นเรียนได้จริง	4.40	0.55	มาก
	6.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด ความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการ	4.40	0.55	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
	เฉลี่ย	4.3	0.55	มาก
7. สื่อการเรียนรู้	7.1 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมาย	4.20	1.10	มาก
	7.2 มีความสอดคล้องกับแนว ทางการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
	7.3 มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
	เฉลี่ย	4.33	0.73	มาก
8. การวัดและ ประเมินผล	8.1 ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
	8.2 วิธีการวัดผลสอดคล้องกับ คุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิ พิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	4.80	0.45	มากที่สุด
	8.3 เลือกใช้เครื่องมือวัดผลได้ เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด	4.40	0.55	มาก
	8.4 เกณฑ์การประเมินมีความ ชัดเจน	4.40	0.55	มาก
	เฉลี่ย	4.55	0.53	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.42	0.50	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักการและด้านจุดมุ่งหมายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) รองลงมาได้แก่ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.53)

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“การเป็นผู้ประกอบการ”

ตาราง 6 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรม
ชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบ หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. คำแนะนำ การใช้คู่มือการ จัดกิจกรรม ชุมนุม “การเป็น ผู้ประกอบการ”	1. คำแนะนำในการนำหลักสูตรไปใช้มี ความชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
	2. คำแนะนำในการนำหลักสูตรไปใช้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.33	0.58	มาก
	เฉลี่ย	4.5	0.58	มากที่สุด
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
2. สำคัญ	2.1 ระบุพฤติกรรมที่คาดหวังของผู้เรียนได้ อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	2.2 แสดงถึงภาพรวมของขอบข่ายเนื้อหาไว้ อย่างชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.58	มากที่สุด
3. จุดประสงค์ การเรียนรู้	3.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.67	0.58	มากที่สุด
	3.2 มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ	4.67	0.58	มากที่สุด
	3.3 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบ หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
4. สารสาระการ เรียนรู้	4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
	4.2 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของ ผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	4.3 ตรงตามความสนใจของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
	4.4 จัดเรียงลำดับความยากง่ายของสาระ การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.33	0.58	มาก
	เฉลี่ย	4.42	0.58	มาก
5. กิจกรรมการ เรียนรู้	5.1 มีการชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.2 มีการตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
	5.3 เพิ่มเติมความรู้ใหม่ให้แก่ผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.4 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
	5.5 ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และครู และระหว่างผู้เรียนกับ ผู้ประกอบการ	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.6 ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันอภิปรายเพื่อ หาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือตอบสนอง ความต้องการนั้นอย่างสร้างสรรค์	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.7 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.8 ครูมีบทบาทหน้าที่คอยเป็นให้ คำปรึกษา	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.9 ส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ นำเสนอผลงาน	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบ หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	5.10 เน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.6	0.58	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่ง เรียนรู้	6.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
	6.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	6.3 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก
	6.4 สามารถนำไปใช้งานได้ง่ายและสะดวก	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.42	0.41	มาก
7. การวัดและ ประเมินผล	7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	7.2 ระบุวิธีวัดและประเมินผลไว้อย่าง ชัดเจน	4.33	0.58	มาก
	7.3 ระบุเกณฑ์การประเมินผลไว้อย่าง ชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
	7.4 การวัดและประเมินผลครอบคลุม คุณลักษณะสำคัญที่หลักสูตรต้องการให้ เกิดขึ้นกับผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.59	0.58	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.55	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรโดย
ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของเอกสารประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสม
ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม "การเป็น

ผู้ประกอบการ" ($\bar{X} = 4.5$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจาก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตาราง 7 แสดงคะแนนความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	% of Mean	t	Sig(1-tailed)
หลังเรียน	10	36	29.50	2.17	81.94	6.26 *	0.0001

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนของความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 29.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.94 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์คะแนนความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน พบว่า คะแนนความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจาก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 8 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

หัวข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	1.1 เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	4.70	0.48	มากที่สุด
	1.2 เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	4.60	0.52	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

หัวข้อ	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	1.3 เนื้อหาจัดเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม	4.50	0.53	มากที่สุด
	1.4 เนื้อหาทำให้ข้าพเจ้ามีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้ดียิ่งขึ้น	4.30	0.67	มาก
	เฉลี่ย	4.53	0.55	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.1 ข้าพเจ้าได้นำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการเรียนรู้	4.60	0.52	มากที่สุด
	2.2 ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน	4.80	0.42	มากที่สุด
	2.3 ข้าพเจ้าพอใจกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.40	0.52	มาก
	2.4 ข้าพเจ้าสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง	4.60	0.52	มากที่สุด
	2.5 ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้	4.50	0.53	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.58	0.502	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.1 ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.50	0.53	มากที่สุด
	3.2 ข้าพเจ้าได้รับการประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.80	0.42	มากที่สุด
	3.3 ข้าพเจ้ามีโอกาสรับทราบผลการเรียนรู้ของตนเอง	4.80	0.42	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.7	0.47	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

หัวข้อ	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.1 ข้าพเจ้าสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้	4.50	0.71	มากที่สุด
	4.2 บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ข้าพเจ้าอยากเรียนมากยิ่งขึ้น	4.40	0.52	มาก
	4.3 สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น	4.40	0.52	มาก
	เฉลี่ย	4.43	0.58	มาก
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	5.1 ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ	4.80	0.42	มากที่สุด
	5.2 ข้าพเจ้าจะคิดทบทวนให้รอบคอบมากยิ่งขึ้นก่อนวางแผนประกอบการธุรกิจ	4.40	0.70	มาก
	เฉลี่ย	4.6	0.56	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.56	0.31	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ในภาพรวม ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นด้านที่สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.46) และผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้อุบัติการณ์อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งเป็นด้านที่ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.41)

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยและสรุปผลได้ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" กับเกณฑ์ร้อยละ 70

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายการดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้เรื่องงานอาชีพ ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานธุรกิจ ทำให้ผู้วิจัยต้องหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรในส่วน
ของเนื้อหาที่ยังขาดจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และนักเรียน โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ และ

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และสรุปผลได้ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” กับเกณฑ์ร้อยละ 70
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายการดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้เรื่องงานอาชีพ ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานธุรกิจ ทำให้ผู้วิจัยต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรในส่วนของเนื้อหาที่ยังขาดจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และนักเรียน โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ และ

แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นในการสร้างหลักสูตรในประเด็นดังนี้ 1) ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนควรเรียนรู้ 2) แนวทางในการจัดการเรียนการสอน และ 3) แนวทางในการวัดและประเมินผล นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลที่เป็น เพื่อจัดทำหลักสูตรกิจกรรมหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมชุมนุม ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักการทางหลักสูตร เพื่อให้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และการสอนธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในโรงเรียน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดทำหลักสูตร ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งได้สังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำไปจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และนำไปเสนอเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงจัดพิมพ์หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ ตรีณี ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "การเป็น

ผู้ประกอบการ" จำนวน 10คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุมของโรงเรียน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" แล้ว จึงทำการประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็น และกำหนดหัวข้อที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น หลังจากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามตามหัวข้อที่กำหนด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และนำไปเสนอเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ แล้วจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม"การเป็นผู้ประกอบการ" ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และจากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Anaysis) แล้วเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

2. การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม"การเป็นผู้ประกอบการ" ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ผู้วิจัยได้ประเมินผลการเรียน โดยใช้กิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" กับเกณฑ์ร้อยละ 70

4. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" โดยการนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และนักเรียน ได้ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนทำให้ได้ ประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้ได้เนื้อหาสาระการเรียนรู้สำหรับจัดทำหลักสูตรดังต่อไปนี้

1 การประกอบธุรกิจ

1.1 ธุรกิจทั่วไป

1.2 วงจรชีวิตธุรกิจ

1.3 การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2 แผนธุรกิจ

2.1 ความหมายและความสำคัญของแผนธุรกิจ

2.2 การเขียนแผนธุรกิจ

3 การจัดการการเงิน

3.1 ทุน

3.2 งบประมาณ

3.3 การทำบัญชี

4 การจัดการการผลิต

4.1 คุณภาพการผลิตหรือการบริการ

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตหรือการบริการ

4.3 กลยุทธ์การกำหนดเป้าหมายการผลิตหรือการบริการ

5 การจัดการการตลาด

5.1 การกำหนดทิศทางการตลาด

5.2 การกำหนดเป้าหมายการตลาด

5.3 การกำหนดกลยุทธ์สู่เป้าหมาย

6 การเป็นผู้ประกอบการ

6.1 คุณสมบัติของผู้ประกอบการ

6.2 การตัดสินใจทางธุรกิจ

6.3 จริยธรรมทางธุรกิจ

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา พบว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เปลี่ยนประสบการณ์ นักเรียนแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลของการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการพบว่า ควรจะเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น และการวัดประเมินผลความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ควรทำการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน ว่ามีการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ทำให้ได้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการ

จัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียน และ 8) การวัดและประเมินผล โดยนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) เนื่องจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบหลักสูตรจาก ไทเลอร์ (Tyler, 1949, p.1), ทาบา (Taba, 1962, p.10), อังร บัวศรี (2542, หน้า 8) ผู้วิจัยได้สรุปว่าหลักสูตรมี 8 องค์ประกอบ และผู้วิจัยได้ยึดหลักการกำหนดแต่ละองค์ประกอบตามแหล่งข้อมูลที่สังเคราะห์มา

2.2 เอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" มีองค์ประกอบ คือ

1) จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้หลักสูตร 2) องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร 3) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำเอกสารประกอบหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 29.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.94 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์คะแนนความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน พบว่า คะแนนความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวความคิดฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ในภาพรวมผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.41)

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ”ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม“การเป็นผู้ประกอบการ”พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา เพื่อให้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียน ทำให้ได้ประเด็นที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในการที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมอีกด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และด้านการวัดและประเมินผล ทำให้ได้แนวทางในการวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป สอดคล้องกับรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของสงัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38) ซึ่งได้อธิบายวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นที่ 1 ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการของสังคมและผู้เรียน จะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม“การเป็นผู้ประกอบการ”ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรครบทุกด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) และในภาพรวมองค์ประกอบของเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญอย่างครบถ้วน จึงสามารถพัฒนาหลักสูตรตามองค์ประกอบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบหลักสูตรจาก ไทเลอร์ (Tyler, 1949, p.1), ทาบ (Taba, 1962, p.10),

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 8) ผู้วิจัยได้สรุปว่าหลักสูตรมี 8 องค์ประกอบ และผู้วิจัยได้ยึดหลักการกำหนดแต่ละองค์ประกอบตามแหล่งข้อมูลที่ตั้งเคราะห์มา พร้อมด้วยเอกสารประกอบหลักสูตรเมื่อพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วพบว่า ในภาพรวมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คะแนนประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” เน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การแสวงหา และเพิ่มเติมความรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องการประกอบการธุรกิจและการใช้ประโยชน์จากความรู้ทางบริหารธุรกิจ และเน้นการให้ความสำคัญเรื่องความอดทนมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนซักถาม การทำงานร่วมกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงาน ดังที่ คูแซคและแอกเจน (Kauchak and Eggen, 1998 อ้างอิงใน ประเสริฐ ลีอำนันต์กุล, 2553) และใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดีเมื่อผู้เรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์ ลงมือปฏิบัติ อภิปรายซักถามร่วมกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นั้น ๆ รวมทั้งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายได้ดี และมีความรู้ที่ยั่งยืน ถ้าได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติภายใต้สภาพจริง เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถซึมซับได้เร็วกว่า และจะได้มีความรู้ ความภาคภูมิใจ และส่งเสริมความเจริญให้กับการประกอบอาชีพของตนเองได้

การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพตามที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ โดยการแนะนำส่งเสริมชี้แนะ และการใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมต่อการเรียนรู้เป็นวิธีการสร้างความรู้ใหม่ โดยการเรียนรู้จากผู้ใหญ่ ครู และเพื่อน ซึ่งกิจกรรมที่ใช้จึงเป็นลักษณะที่ช่วยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบที่ว่า การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบกระตุ้นให้เกิดการโต้ตอบกันระหว่าง ผู้ที่เริ่มต้นการปฏิบัติงานกับผู้

ชำนาญการในการปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนาตนเอง โดยผู้เรียนได้นำความรู้เพื่อเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับทักษะที่ผู้เรียนมีความต้องการ สำหรับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และเลือกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพบริบทที่ต่างกัน

4. ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ในภาพรวม ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.41) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถูกต้อง เห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ และผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์สังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยการให้คำชี้แนะ และเสริมต่อความรู้เกี่ยวกับความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจ ที่ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ และทฤษฎีทางด้านบริหารธุรกิจมาใช้ในการปฏิบัติงาน และจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่ยั่งยืน

1.2 ผู้สอนที่นำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ควรติดตามพัฒนาการของผู้เรียนว่าเมื่อเรียนจบรายวิชาแล้ว ผู้เรียนได้นำทักษะไปใช้ในการเรียนวิชาอื่นหรือการดำเนินชีวิตได้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการตนเองตลอดการเรียนในหลักสูตร

1.3 ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกเรียนรู้จากผู้ที่ชำนาญการในการปฏิบัติงาน เพราะพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งของบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ

1.4 ในการวัดและประเมินผลความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยปรับเปลี่ยนให้ข้อคำถามมีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนให้มากที่สุด

1.5 ในการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบควรเพิ่มเวลาในการฝึกให้มากขึ้น เพื่อผู้เรียนจะได้มีทักษะให้เกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้น

1.6 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้สอนในสถานศึกษาของตนนำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ" ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ โดยจัดการอบรมหรือการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลของแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยนี้ทำให้พบว่า การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบสามารถพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้ ดังนั้นงานวิจัยในอนาคต ควรพัฒนาหลักสูตรรายวิชาอื่นที่เป็นรายวิชาฝึกปฏิบัติ เช่น รายวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พลศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัตัญญู หิรัญญสมบุญ. (2547). การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ = International business management. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น
- กรมวิชาการ. (2542). กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เดอะ มาสเตอร์ กรุปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- กฤษณา วงชาสันต์ และคณะ. (2542). วิถีไทย. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น .
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร เล่ม 1. นครปฐม: มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถนะภาพการชี้แนะของ นักวิชาการ พี่เลี้ยง โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์การอบรม โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร : แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุดวัฒน์. (2558). เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชา การประเมินหลักสูตร Curriculum Evaluation หน่วยที่ 1 - 8. (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัมร บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นพมาศ โพธิ์ทอง. (2557). การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "มหัศจรรย์แห่งรังไหม" การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. (2545). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2545). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. อุดรดิตต์: สถาบันราชภัฏ อุดรดิตต์
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- บุญทวรรณ วิจารณ์. (2556). การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ์ ประจันบาน (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์
- ประเสริฐ สีอำนนต์กุล. (2553). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นใหม่
ตามแนวคิดการฝึก ทางปัญญาจากต้นแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางธุรกิจ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธิ. (2552). การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: คำสมัย
- รัตนะ บัวสนธิ. (2539). การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิ
ปัญญา ท้องถิ่น:กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในภาคกลางตอนบน. ปริญญาโท
การศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตนะ บัวสนธิ. (2552). การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5)
กรุงเทพฯ:

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2551). องค์การและการจัดการ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์
- น.วิชาการ, กรม. (2540). รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ปีการศึกษา 2540. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตรศูนย์ธุรกิจไบรท์. คุณสมบัติ 10 ประการของผู้ประกอบการ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.brightbbc.com/readercomer/leader.html>. (2552 พฤศจิกายน 16)
- สงัด อุทรานันท์. (2528). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ
- สงัด อุทรานันท์. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมคิด บางโม. (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553) นิยามคำศัพท์หลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ลำลี รักสุทธิ. (2546). ตารางวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). การประชุมวิชาการ การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **นียมคำศัพท์หลักสูตร
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. (2545). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. นครราชสีมา: วิทยาลัยครู
อดิสรณ์ เรืองกิจจามันท์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิด
การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวคิดการเขียนแบบเน้นกระบวนการ
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรองของ
นักศึกษาปริญญาตรี**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลงกรณ์, วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน**.
กรุงเทพฯ
- Black, R. T. Cognitive apprenticeship and the computer programming student: How do
students learn within this framework?. [Online]. 2008. Available from:
<http://proquest.umi.com/pqdweb> [2010, November 24]
- Cash, J. R., and Others, A. 1997. Effectiveness of Cognitive Apprenticeship Instructional
Methods in College Automotive Technology Classrooms. *Journal of Industrial
Teacher Education*. 34(2): 29-49.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Dickey, D. M. (2007). Barriers and enablers in integrating cognitive apprenticeship methods in a Web-based educational technology course for K-12 (primary and secondary) teacher education. *J. Research in Learning Technology*. 15, 2 (June): 119-130.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace & World.
- Tyler, R.W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago.
- Walker, D. P. 2003. *Enhancing problem solving disposition, motivation and skills through cognitive apprenticeship*. Dissertation of Degree of Doctor of Education. Graduate Faculty. North Carolina State University. [Online]. Available from: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid...?doi=10.1.1.131.7631> [2008, December 16]
- Black, R. T. *Cognitive apprenticeship and the computer programming student: How do students learn within this framework?*. [Online]. 2008. Available from: <http://proquest.umi.com/pqdweb> [2010, November 24]
- Cash, J. R., and Others, A. 1997. *Effectiveness of Cognitive Apprenticeship Instructional Methods in College Automotive Technology Classrooms*. *Journal of Industrial Teacher Education*. 34(2): 29-49.
- Dickey, D. M. (2007). Barriers and enablers in integrating cognitive apprenticeship methods in a Web-based educational technology course for K-12 (primary and secondary) teacher education. *J. Research in Learning Technology*. 15, 2 (June): 119-130.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Taba, H. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt Brace & World.
- Tyler, R.W. (1949). Basic Principle of Curriculum and Instruction. Chicago: University of Chicago.
- Walker, D. P. 2003. Enhancing problem solving disposition, motivation and skills through cognitive apprenticeship. Dissertation of Degree of Doctor of Education. Graduate Faculty. North Carolina State University. [Online]. Available from: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid...?doi=10.1.1.131.7631> [2008, December 16]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี หัวหน้าภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ จันทะคุณ อาจารย์ภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. นางอรชร ครุฑผาสุข ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี
4. นางพิกุล อินตายวง ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี
5. นายสิทธิศักดิ์ อุปแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนพนมมาศพิทยากร

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่สำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับผู้ประกอบการที่ประสบ
ความสำเร็จ)

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่สำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(สำหรับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความต้องการการ
พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวทางการฝึกทางปัญญาจาก
ต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1	สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2	ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”	จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ นามสกุล
2. อายุ ปี
3. สถานที่ทำงาน
4. ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

1. ท่านคิดว่ามีเนื้อหาอะไรบ้าง ที่จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนได้

1) วงจรชีวิตธุรกิจ

.....
.....
.....

2) แผนธุรกิจ

.....
.....
.....

3) การจัดการการเงิน

.....
.....
.....

4) การจัดการการผลิต

.....
.....
.....

5) การจัดการการตลาด

.....
.....
.....

6) จริยธรรมทางธุรกิจ

.....

.....

.....

.....

2. ควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

.....

.....

.....

3. การวัดและประเมินผลความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการมีแนวทางอย่างไร

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม

“การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพ)

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม

“การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย

(สำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับความต้องการการ
พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจาก
ต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1	สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2	ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”	จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ นามสกุล
2. อายุ ปี
3. สถานที่ทำงาน
4. ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

1. ท่านคิดว่ามีเนื้อหาอะไรบ้าง ที่จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนได้

1) วงจรชีวิตธุรกิจ

.....

.....

.....

2) แผนธุรกิจ

.....

.....

.....

3) การจัดการการเงิน

.....

.....

.....

4) การจัดการการผลิต

.....

.....

.....

5) การจัดการการตลาด

.....

.....

.....

6) จริยธรรมทางธุรกิจ

.....

.....

.....

2. ควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนา
หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1	สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 2 ข้อ
ตอนที่ 2	ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”	จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.4 ม.5 ม.6

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

1. ถ้าโรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี จะดำเนินการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการประกอบการธุรกิจ นักเรียนต้องการที่จะเรียนรู้ในหัวข้อใด

- แผนธุรกิจ
- การจัดการการเงิน
- การจัดการการผลิต

- การจัดการการตลาด
- คุณสมบัติของผู้ประกอบการ

2. นักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร

- จัดการเรียนโดยครูผู้สอน
- เชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องผู้ประกอบการธุรกิจ
- ศึกษาจากหนังสือ
- ทำงานเป็นกลุ่มนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและ

นักเรียน

3. นักเรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในการเรียนอย่างไร

- การมีส่วนร่วมในการทำงาน
- สังเกตพฤติกรรม
- การทดสอบโดยข้อสอบ
- แฟ้มสะสมผลงาน

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ๑ ผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม
 ชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียน

ตาราง 9 ผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
 “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียน

ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจาก ต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเนื้อหา		
แผนธุรกิจ	3	20
การจัดการการเงิน	4	26.67
การจัดการการผลิต	2	13.33
การจัดการการตลาด	4	26.67
คุณสมบัติของผู้ประกอบการ	2	13.33
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
จัดการเรียนโดยครูผู้สอน	5	33.33
เชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องการประกอบการธุรกิจ	7	46.67
ศึกษาจากหนังสือ	0	0
ทำงานเป็นกลุ่มนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู และนักเรียน	3	20
ด้านการวัดและประเมินผล		
การมีส่วนร่วมในการทำงาน	8	53.33
สังเกตพฤติกรรม	3	20
การทดสอบโดยข้อสอบ	4	26.67
แฟ้มสะสมผลงาน	0	0

ภาคผนวก จ ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายงานการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม
		ผู้					
		1	2	3	4	5	
1. ความ เป็นมา	1.1 ระบุปัญหาได้สอดคล้อง กับความเป็นจริง	5	3	4	5	3	20
	1.2 มีความจำเป็นและ สมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนา หลักสูตร	5	4	5	5	4	23
เฉลี่ย						21.5	
2. หลักการ	2.1 แสดงจุดเน้นของหลักสูตร อย่างชัดเจน	5	4	5	5	4	23
	2.2 มีความเหมาะสมและ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	4	5	5	4	23
เฉลี่ย						23	
3. จุดมุ่งหมาย	3.1 มีความสอดคล้องกับ หลักการของหลักสูตร	5	4	5	5	4	23
	3.2 ครอบคลุมลักษณะสำคัญ ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	4	5	5	4	5	23
	3.3 มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	4	5	5	4	23

องค์ประกอบของ หลักสูตร	รายงานการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม
		1	2	3	4	5	
		เฉลี่ย					
3. จุดมุ่งหมาย (ต่อ)	3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความสามารถใน การเป็นผู้ประกอบการ	5	4	5	5	4	23
	เฉลี่ย					23	
4. สาระการ เรียนรู้	4.1 มีความสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมาย	5	3	5	5	3	21
	4.2 เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน	4	4	5	5	4	22
	4.3 จัดลำดับเนื้อหาได้ ตามลำดับขั้นตอน	5	3	5	4	3	20
	4.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความสามารถใน การเป็นผู้ประกอบการ	5	4	5	5	4	23
	เฉลี่ย					21.5	
5. โครงสร้างและ หลักสูตร	5.1 สามารถทำให้ ผู้เรียนบรรลุจุดมุง หมายของหลักสูตรได้	5	4	5	5	4	23
	5.2 มีความสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	5	3	5	5	3	21
	5.3 มีความเหมาะสม กับขอบข่ายสาระการ เรียนรู้	4	4	4	5	4	21
	5.4 มีความเหมาะสม กับเวลาเรียน	5	4	5	5	4	23
	เฉลี่ย					22	

องค์ประกอบของ หลักสูตร	รายงานการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	
		ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5		
6. แนวทางการ จัดการเรียนรู้	6.1 มีความสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	5	3	5	4	3	20	
	6.2 มีความเหมาะสม กับความสามารถของ ผู้เรียน	5	4	5	4	4	22	
	6.3 นำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนได้จริง	5	4	5	4	4	22	
	6.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความสามารถใน การเป็นผู้ประกอบการ	5	4	5	4	4	22	
							เฉลี่ย	21.5
7. สื่อการเรียนรู้	7.1 ส่งเสริมให้เกิดการ เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย	4	4	5	4	4	21	
	7.2 มีความสอดคล้อง กับแนวทางการจัดการ เรียนรู้	5	4	5	4	4	22	
	7.3 มีความเหมาะสม กับวัยผู้เรียน	5	4	5	4	4	22	
							เฉลี่ย	21.67

องค์ประกอบของ หลักสูตร	รายงานการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม
		1	2	3	4	5	
		8. การวัดและ ประเมินผล	8.1 ครอบคลุมตาม จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	5	4	5	
	8.2 วิธีการวัดผล สอดคล้องกับ คุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะ พิสัย จิตพิสัย	4	5	5	5	5	24
	8.3 เลือกใช้เครื่องมือ วัดผลได้เหมาะสมกับ สิ่งที่วัด	5	4	4	5	4	22
	8.4 เกณฑ์การประเมิน มีความชัดเจน	5	4	5	4	4	22
		เฉลี่ย					22.75
		เฉลี่ยรวม					22.12

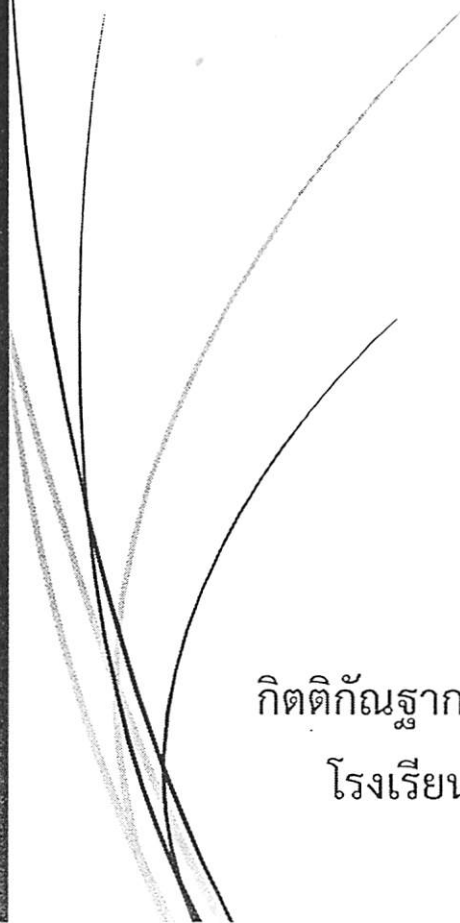
ภาคผนวก ช ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
 ที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”
 ตาราง 11 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของ
 นักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็น
 ผู้ประกอบการ”

หัวข้อ	รายงานการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		1	2	3		
1. ด้านเนื้อหา สาระ	1.1 เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.2 เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.3 เนื้อหาจัดเรียงลำดับได้อย่าง เหมาะสม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.4 เนื้อหาทำให้ข้าพเจ้ามี ความสามารถในการเป็น ผู้ประกอบการได้ดียิ่งขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้	2.1 ข้าพเจ้าได้นำความรู้และ ประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการเรียนรู้	0	1	1	0.67	ใช้ได้
	2.2 ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2.3 ข้าพเจ้าพอใจกับกิจกรรมการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2.4 ข้าพเจ้าสามารถสร้างความรู้ได้ ด้วยตัวเอง	1	0	1	0.67	ใช้ได้
	2.5 ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

หัวข้อ	รายงานการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	ผลการประเมิน
		1	2	3		
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.1 ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.2 ข้าพเจ้าได้รับการประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3 ข้าพเจ้ามีโอกาสรับทราบผลการเรียนรู้ของตนเอง	0	1	1	0.67	ใช้ได้
4. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.1 ข้าพเจ้าสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	4.2 บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ข้าพเจ้าอยากเรียนมากยิ่งขึ้น	0	1	1	0.67	ใช้ได้
	4.3 สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	5.1 ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	5.2 ข้าพเจ้าจะคิดทบทวนให้รอบคอบมากยิ่งขึ้นก่อนวางแผนประกอบการธุรกิจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ช คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "การเป็นผู้ประกอบการ"

คำแนะนำการใช้คู่มือ

กิตติกัญฐากรณ์ การุณประชา
โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

คำนำ

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ธานี

การจัดกิจกรรมประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการที่หลากหลาย โดยครูทำหน้าที่ให้คำปรึกษาให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการถอดบทเรียน การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มและให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงในการเป็นผู้ประกอบการ อันจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาความสามารถการใช้เป็นผู้ประกอบการมากขึ้น ลักษณะของกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจซึ่งมุ่งเน้นความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการเป็นผู้ประกอบการ และมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาในการจัดกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ด้วยดีตลอดมาและหวังว่ากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ ที่สร้างขึ้นนี้จะประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้สนใจในการใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ และมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ

กิตติกัญฐาภรณ์ การุณประชา

คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมชุมนุมการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรศึกษาคู่มือและอ่านคำชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมให้
เข้าใจ

2. ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุมการเป็นผู้ประกอบการ ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรม
ควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมในเรื่องนั้น ๆ ก่อนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อในการ
จัดกิจกรรมตามที่ระบุไว้เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยความสะดวก

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม

4. หลังการปฏิบัติกิจกรรมเรื่องสุดท้ายเสร็จแล้ว ครูประเมินความสามารถในการเป็น
ผู้ประกอบการ และให้นักเรียนแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนโดยหลักสูตรหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุมการเป็นผู้ประกอบการ

โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม

เนื้อหาของกิจกรรมชุมนุมการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนที่	ชื่อแผนกิจกรรม	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 1 เรื่อง ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (7 ชั่วโมง)		
1	การประกอบธุรกิจ	1
2	แผนธุรกิจ	1
3	การจัดการการเงิน	1
4	การจัดการผลิต	1
5	การจัดการตลาด	1
6	การเป็นผู้ประกอบการ	2
หน่วยที่ 2 เรื่อง ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ (13 ชั่วโมง)		
7	การเขียนแผนธุรกิจ	2
8	การดำเนินการธุรกิจ	10
9	การสรุปผลการดำเนินการธุรกิจ	1

ตัวอย่างแผนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาขาเกษตรกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การเป็นผู้ประกอบการ กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ เวลา 2 ชั่วโมง ผู้ประกอบการ	
--	--

1. สาระสำคัญ

คุณสมบัติของผู้ประกอบการเป็นสิ่งจำเป็นในการประกอบธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการควรมีคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านมนุษยสัมพันธ์

2. ผลการเรียนรู้

1. วิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ประกอบการได้ (K)
2. มีความรับผิดชอบและมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ (A)

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
วิเคราะห์ . คุณสมบัติของ ผู้ประกอบการได้	ตรวจสอบ	แบบบันทึก สาระสำคัญ	เกณฑ์การประเมิน (Rubric) 4 ระดับคุณภาพ ดังนี้ 4 (ดีมาก) 3(ดี) 2(พอใช้) 1(ใช้ไม่ได้)
.มีความรับผิดชอบ และมีเจตคติที่ดีต่อ การเป็น ผู้ประกอบการ	สังเกต	แบบสังเกต พฤติกรรม	

4. สาระการเรียนรู้

- คุณสมบัติของผู้ประกอบการ

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนอาสาสมัครเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ประกอบการที่นักเรียนเคยพบเห็น

2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบการ

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การเป็นผู้ประกอบการ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

4. นักเรียนดูวิดีโอทัศน์หรือวีซีดีแสดงพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรธุรกิจ โดยให้นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมต่าง ๆ ไว้

5. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรโดยเฉพาะผู้ประกอบการ แล้ววิเคราะห์คุณสมบัติที่เหมาะสม

6. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ระดมความคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบการสรุป แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7. นักเรียนศึกษาเรื่อง คุณสมบัติของผู้ประกอบการ จากเอกสารประกอบการสอนธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการและสื่อการเรียนรู้ ต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดสรุปความรู้

8. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

9. ให้นักเรียนสำรวจคุณสมบัติของตนเองตามหัวข้อที่กำหนด แล้วบันทึกผลการสำรวจส่งครู

1) คุณสมบัติโดยทั่วไป

2) คุณสมบัติของผู้ประกอบการ (ด้านความรู้/ด้านทักษะ/ด้านมนุษยสัมพันธ์)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบการ ให้นักเรียนบันทึกความรู้

ชั้นที่ 4 ชั้นฝึกฝนนักเรียน

11. นักเรียนวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ประกอบการ
12. นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบการ
13. นักเรียนสำรวจคุณสมบัติของตนเอง

ชั้นที่ 5 ชั้นนำไปใช้

14. นักเรียนนำความรู้เรื่องคุณสมบัติของผู้ประกอบการไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงลักษณะนิสัยของตนเอง เพื่อพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจ

6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ.กิตติศักดิ์ฐากรณ์ การอุดมศึกษา (2563)

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

ขั้นที่ 1 ขั้นการฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ

1. ครูถามคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดเห็นของนักเรียน เช่น
 - 1) ถ้าในอนาคตนักเรียนจะประกอบธุรกิจ นักเรียนจะประกอบธุรกิจอะไร
 - 2) หากนักเรียนประกอบธุรกิจนักเรียนจะมีการเขียนแผนธุรกิจอย่างไร
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนแผนธุรกิจ
3. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การดำเนินธุรกิจ

ขั้นสอน

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติตามคำสั่ง

4. นักเรียนแบ่ง 2 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแผนธุรกิจ จากตัวอย่างธุรกิจที่ครู

กำหนดให้

1. ธุรกิจร้านกาแฟ
2. ธุรกิจร้านดอกไม้

ดังหัวข้อต่อไปนี้

- สินค้าหรือบริการ
 - ตลาดเป้าหมาย
 - การบริหารการตลาดและการขาย
 - โครงสร้างองค์กร
 - โครงสร้างการบริหาร
 - การบริหารงานบุคคล
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการศึกษาค้นคว้า
 6. นักเรียนศึกษาเรื่องแผนธุรกิจ จากเอกสารประกอบการสอนธุรกิจและการเป็น

ผู้ประกอบการ

ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติอย่างถูกต้อง (Precision)

7. นักเรียนแบ่งกลุ่ม (กลุ่มเดิม) เขียนแผนธุรกิจ 1 แผน จากตัวอย่างธุรกิจที่นักเรียนได้ศึกษามาและนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยมีองค์ประกอบของการเขียนแผนธุรกิจดังต่อไปนี้
 - ส่วนนำ ลักษณะและโครงสร้างธุรกิจ แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ การนำแผนธุรกิจไป

ปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (Articulation)

8. นักเรียนแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
9. ครูถามคำถามเพื่อฝึกทักษะการคิดของนักเรียน เช่น
 - นักเรียนคิดว่าการเขียนแผนธุรกิจส่งผลต่อธุรกิจอย่างไร

ขั้นสรุป

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)

10. นักเรียนช่วยกันสรุปผลการอภิปรายเกี่ยวกับการเขียนแผนธุรกิจ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการเขียนแผนธุรกิจ โดยสร้างแผนผังความคิดสรุปความรู้

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ กิตติภัณฐากรณ์ การณประชา (2563)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การดำเนินการธุรกิจ กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หน่วยที่ 2 เรื่อง ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการการฝึก ทางปัญญา จากต้นแบบ เวลา 10 ชั่วโมง	
--	--

1. สาระสำคัญ

การดำเนินการธุรกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและมั่นคง ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่เป็นอยู่ในขณะนั้น แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่การวางแผนในการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กิจการกำหนดไว้

2. ผลการเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจการดำเนินการธุรกิจได้ (K)
2. บอกขั้นตอนการดำเนินธุรกิจได้ (K)
3. มีเจตคติที่ดีต่องานธุรกิจ (A)

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
เจตคติที่ดีต่องานธุรกิจ	สังเกต	แบบสังเกต	เกณฑ์การประเมิน (Rubric)
บอกขั้นตอนการดำเนินธุรกิจได้	พฤติกรรม ตรวจสอบ	พฤติกรรม แบบบันทึก	4 ระดับคุณภาพ ดังนี้ 4 (ดีมาก) 3(ดี)
รู้และเข้าใจการดำเนินการธุรกิจได้	ตรวจสอบ	แบบบันทึก สาระสำคัญ	2(พอใช้) 1(ใช้ไม่ได้)

4. สาระการเรียนรู้

- การดำเนินการธุรกิจ

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 ขั้นการฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ

1. คุณครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน
 - หากนักเรียนเป็นผู้ประกอบการ นักเรียนจะมีวิธีการดำเนินธุรกิจอย่างไร
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ
3. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การดำเนินธุรกิจ

ขั้นสอน

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติตามคำสั่ง

4. ครูพานักเรียนลงฝึกปฏิบัติที่สถานประกอบการ
 1. ธุรกิจร้านกาแฟ
 2. ธุรกิจร้านดอกไม้
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมและแบ่งหน้าที่ ในการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ
6. นักเรียนศึกษาเรื่องธุรกิจ จากเอกสารประกอบการสอนธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ
- ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติอย่างถูกต้อง (Precision)
8. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันวิเคราะห์ว่าขั้นตอนการดำเนินธุรกิจ มีขั้นตอนดำเนินธุรกิจ

อย่างไรบ้าง โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุดประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (Articulation)

9. นักเรียนฝึกปฏิบัติในหน้าที่ของตนเองในสถานประกอบการ ตามแนวคิดการฝึกทาง

ปัญญาจากต้นแบบ

ขั้นสรุป

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)

10. นักเรียนช่วยกันสรุปผลการอภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินการธุรกิจ แล้วครูอธิบาย

เพิ่มเติม

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ กิตติคุณฐากรณ์ การุณ
ประชา (2563)
2. ร้านกาแฟ
3. ร้านดอกไม้

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 การสรุปผลการดำเนินการธุรกิจ กิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หน่วยที่ 2 เรื่อง ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการการฝึก ทางปัญญา จากต้นแบบ เวลา 1 ชั่วโมง	
--	--

1. สาระสำคัญ

การดำเนินการธุรกิจ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการโดยมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน และมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการประโยชน์หรือ กำไรจากการกระทำกิจกรรมนั้น ธุรกิจคือกระบวนการของธุรกิจที่ ประกอบไปด้วยการผลิตสินค้า หรือ การให้บริการตามความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งการจำหน่ายสินค้า โดยได้รับกำไรเป็นผลตอบแทน

2. ผลการเรียนรู้

1. สรุปผลการดำเนินการธุรกิจได้ (K)
2. สามารถนำความรู้เรื่องการค้าไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. มีเจตคติที่ดีต่องานธุรกิจ (A)

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
มีเจตคติที่ดีต่องานธุรกิจ	สังเกต	แบบสังเกต	เกณฑ์การประเมิน (Rubric) 4 ระดับคุณภาพ ดังนี้
	พฤติกรรม	พฤติกรรม	
สามารถนำความรู้เรื่องการค้าไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	ตรวจสอบ	แบบบันทึก	4 (ดีมาก) 3(ดี) 2(พอใช้) 1(ใช้ไม่ได้)
		สาระสำคัญ	
สรุปผลการดำเนินการธุรกิจได้	ตรวจสอบ	แบบบันทึก สาระสำคัญ	

4. สารระการเรียนรู้

– สรุปผลการดำเนินการธุรกิจ

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน เช่น

1) จากการได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการนักเรียนได้รับความรู้เรื่องใดบ้าง

2) นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

บ้าง

2. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดำเนินการธุรกิจในปัจจุบัน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ร่วมกันสรุปผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ร้านกาแฟและร้านขายดอกไม้ เป็นแผนผังมโนทัศน์

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลสรุปผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการร้านกาแฟและร้านขายดอกไม้

5. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน

6. ผู้เรียนวางแผนการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานในชีวิตประจำวัน

จำเป็น

โดยทั่วไป ซึ่งทุกคนจะต้องวางแผนการทำงานต่าง ๆ ในอนาคต

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการสรุปผลการดำเนินการธุรกิจ โดยสร้างแผนที่ความคิดสรุปความรู้

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ กิตติภัณฑ์กาญจน์ กาญจนประชา (2563)

ภาคผนวก ฅ ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความสามารถในการเป็น
 ผู้ประกอบการ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 12 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความสามารถในการเป็น
 ผู้ประกอบการ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อ	ระดับ คะแนน	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
			1	2	3		
1. การ วางแผนใน การ ปฏิบัติงาน	4	มีการวางแผนในการปฏิบัติได้ครบ ทุกขั้นตอน และมีความชัดเจนใน การปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3	มีการวางแผนในการปฏิบัติได้ครบ ทุกขั้นตอน แต่ไม่ชัดเจนในการ ปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน แต่ไม่ครบทุกขั้นตอน และไม่ ชัดเจนในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	ไม่มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. การ ตัดสินใจ ร่วมกัน	4	สมาชิกในกลุ่มมีการตัดสินใจ ร่วมกันทุกขั้นตอน และมีความ ชัดเจนในการปฏิบัติงานจนบรรลุ จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3	สมาชิกในกลุ่มมีการตัดสินใจ ร่วมกันทุกขั้นตอน แต่ไม่ชัดเจนใน การปฏิบัติงานได้ให้บรรลุ จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

หัวข้อ	ระดับ คะแนน	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
			1	2	3		
2. การ ตัดสินใจ ร่วมกัน (ต่อ)	2	สมาชิกในกลุ่มมีการตัดสินใจ ร่วมกัน แต่ไม่ครบทุกขั้นตอนและ ไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ไม่ บรรลุจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	สมาชิกในกลุ่มไม่มีการตัดสินใจ ร่วมกันในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ความ ร่วมมือใน การ ทำงาน ของกลุ่ม	4	สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือใน การทำงานทุกขั้นตอน และทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุ เป้าหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3	สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือใน การทำงานไม่ครบทุกขั้นตอน แต่ การทำงานค่อนข้างมี ประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือใน การทำงานไม่ครบทุกขั้นตอน และ การทำงานไม่มีประสิทธิภาพบรรลุ เป้าหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	สมาชิกในกลุ่มไม่มีความร่วมมือ ในการทำงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. การรับ ฟังความ คิดเห็น ของ สมาชิกใน กลุ่ม	4	สมาชิกในกลุ่มมีการรับฟังความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับฟัง ความคิดเห็นและปฏิบัติตามอย่าง มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

หัวข้อ	ระดับ คะแนน	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
			1	2	3		
4. การรับ ฟังความ คิดเห็น ของ สมาชิกใน กลุ่ม (ต่อ)	3	สมาชิกในกลุ่มมีการรับฟังความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับฟัง ความคิดเห็น แต่ปฏิบัติอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ	0	1	1	0.67	ใช้ได้
	2	สมาชิกในกลุ่มมีการรับฟังความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน แต่ ปฏิบัติงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	สมาชิกในกลุ่มไม่มีการรับฟัง ความคิดซึ่งกันและกันในการ ปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. การ แบ่งงาน ตามความ สามารถ ของบุคคล ในกลุ่ม	4	สมาชิกมีการแบ่งงานตาม ความสามารถของบุคคล มีความ ชัดเจนในการปฏิบัติงานและ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3	สมาชิกมีการแบ่งงานได้ตาม ความสามารถของบุคคล มีความ ชัดเจนในการปฏิบัติงานแต่ ปฏิบัติงานไม่มีบรรลุจุดหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	สมาชิกมีการแบ่งงานได้ตาม ความสามารถของบุคคล แต่ไม่มี ความชัดเจนในการปฏิบัติงานและ ปฏิบัติงานไม่บรรลุจุดหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	สมาชิกไม่มีการแบ่งงานตาม ความสามารถของบุคคล	1	1	1	1.00	ใช้ได้

หัวข้อ	ระดับคะแนน	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	ผลการประเมิน
			1	2	3		
6.ความกระตือรือร้นในการทำงาน	4	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องมีการสั่งการ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ต้องมีการสั่งการ จึงปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน แต่ต้องมีการสั่งการให้ปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ และไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน	4	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจนและอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจนแต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้แต่ยังไม่ชัดเจนและยังไม่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

หัวข้อ	ระดับ คะแนน	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
			1	2	3		
			8. ความ เป็นผู้นำ	4	มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่ กว้างไกล มีความรับผิดชอบสูง สามารถนำพาผู้ตามให้ก้าวไป ข้างหน้า และสร้างความร่วมมือ ให้ทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมาย สู่ความสำเร็จได้		
3	มีเป้าหมาย สามารถนำพาผู้ตาม ให้ก้าวไปข้างหน้า และสร้างความ ร่วมมือให้ทุกคนสามารถบรรลุ เป้าหมายสู่ความสำเร็จได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้	
2	สามารถนำพาผู้ตามให้ก้าวไป ข้างหน้า และสร้างความร่วมมือ ให้ทุกคน	1	1	1	1.00	ใช้ได้	
1	ไม่สามารถนำพาผู้ตามให้ก้าวไป ข้างหน้า และไม่สร้างความ ร่วมมือให้ทุกคน	1	1	1	1.00	ใช้ได้	
9. ความ อดทนต่อ ความไม่ แน่นอน	4	ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค บางครั้ง แต่งานสำเร็จตาม เป้าหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้	
2	ทุ่มเททำงาน ย่อท้อต่อปัญหาและ อุปสรรคบ่อยครั้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้	

หัวข้อ	ระดับ คะแนน	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
			1	2	3		
			1	ไม่ทุ่มเททำงาน ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรค	1		

แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ
ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบมาตราส่วนแสดงค่า 5 ระดับ โดยให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านว่าข้อคำถามแต่ละข้อที่สร้างขึ้นท่านเห็นด้วยหรือไม่

รายชื่อสมาชิก	1.....				2.....				3.....				4.....				5.....			
หัวข้อประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				เกณฑ์การให้คะแนน				เกณฑ์การให้คะแนน				เกณฑ์การให้คะแนน				เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1
1. การวางแผนในการปฏิบัติงาน																				
2. การตัดสินใจร่วมกัน																				
3. ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม																				
4. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม																				
5. การแบ่งงานตามความสามารถของบุคคลในกลุ่ม																				
6. ความกระตือรือร้นในการทำงาน																				
7. การแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน																				
8. ความเป็นผู้นำ																				
9. ความอดทนต่อความไม่แน่นอน																				
รวม																				

ข้อเสนอแนะ/ปัญหาที่ควรแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ตารางเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

รายการที่ประเมิน	ระดับ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
1. การวางแผนในการปฏิบัติงาน	4	มีการวางแผนในการปฏิบัติได้ครบทุกขั้นตอน และมีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน
	3	มีการวางแผนในการปฏิบัติได้ครบทุกขั้นตอน แต่ไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน
	2	มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน แต่ไม่ครบทุกขั้นตอน และไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน
	1	ไม่มีการวางแผนในการปฏิบัติงาน
2. การตัดสินใจร่วมกัน	4	สมาชิกในกลุ่มมีการตัดสินใจร่วมกันทุกขั้นตอน และมีความชัดเจนในการปฏิบัติงานจนบรรลุจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ
	3	สมาชิกในกลุ่มมีการตัดสินใจร่วมกันทุกขั้นตอน แต่ไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงานได้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ
	2	สมาชิกในกลุ่มมีการตัดสินใจร่วมกัน แต่ไม่ครบทุกขั้นตอนและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ
	1	สมาชิกในกลุ่มไม่มีการตัดสินใจร่วมกันในการปฏิบัติงาน
3. ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม	4	สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือในการทำงานทุกขั้นตอน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย
	3	สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือในการทำงานไม่ครบทุกขั้นตอน แต่การทำงานค่อนข้างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย

รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
3. ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม (ต่อ)	2	สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือในการทำงานไม่ครบทุกขั้นตอน และการทำงานไม่มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย
	1	สมาชิกในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการทำงาน
4. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	4	สมาชิกในกลุ่มมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพ
	3	สมาชิกในกลุ่มมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็น แต่ปฏิบัติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ
	2	สมาชิกในกลุ่มมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แต่ปฏิบัติงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ
	1	สมาชิกในกลุ่มไม่มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน
5. การแบ่งงานตามความสามารถของบุคคลในกลุ่ม	4	สมาชิกมีการแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมาย
	3	สมาชิกมีการแบ่งงานได้ตามความสามารถของบุคคล มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานแต่ปฏิบัติงานไม่มีบรรลุจุดมุ่งหมาย
	2	สมาชิกมีการแบ่งงานได้ตามความสามารถของบุคคล แต่ไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย
	1	สมาชิกไม่มีการแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล

รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
6. ความกระตือรือร้นในการทำงาน	4	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องมีการสั่งการ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	3	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ต้องมีการสั่งการจึงปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมาย
	2	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน แต่ต้องมีการสั่งการให้ปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพและไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย
	1	ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
7. การแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน	4	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจนและอย่างมีประสิทธิภาพ
	3	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจนแต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ
	2	สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้แต่ยังไม่ชัดเจนและยังไม่มีประสิทธิภาพ
	1	ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน
8. ความเป็นผู้นำ	4	มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความรับผิดชอบสูงสามารถนำผู้ตามให้ก้าวไปข้างหน้า และสร้างความร่วมมือให้ทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายสู่ความสำเร็จได้
	3	มีเป้าหมาย สามารถนำผู้ตามให้ก้าวไปข้างหน้า และสร้างความร่วมมือให้ทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายสู่ความสำเร็จได้
	2	สามารถนำผู้ตามให้ก้าวไปข้างหน้า และสร้างความร่วมมือให้ทุกคน
	1	ไม่สามารถนำผู้ตามให้ก้าวไปข้างหน้า และไม่สร้างความร่วมมือให้ทุกคน

รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
9. ความอดทนต่อความไม่แน่นอน	4	ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
	3	ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคบางครั้ง แต่งานสำเร็จตามเป้าหมาย
	2	ทุ่มเททำงาน ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคบ่อยครั้ง
	1	ไม่ทุ่มเททำงาน ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค

ภาคผนวก ญ ภาพการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ

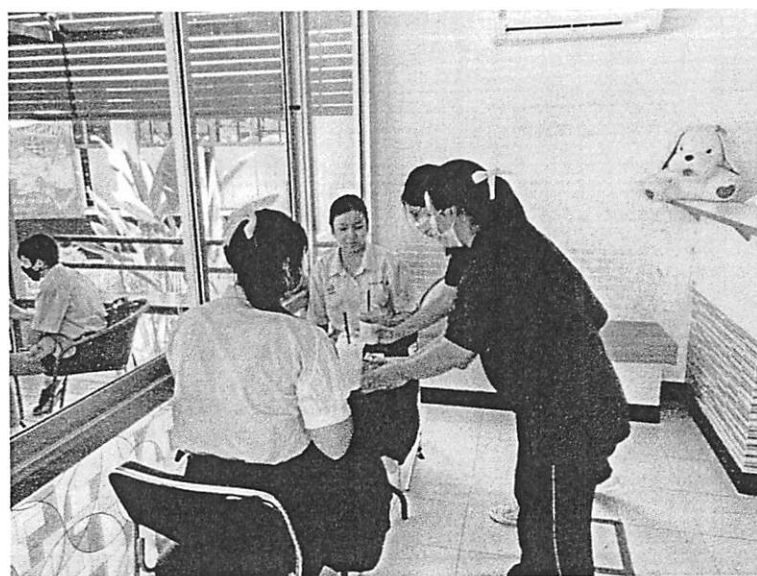
ชั้นที่ 1 ชั้นการฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ
ครูพานักเรียนไปศึกษาสถานประกอบการ

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติตามคำสั่ง

ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

ชั้นที่ 4 ชั้นการแสดงผล

ขั้นที่ 5 การประเมินผล

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายกิตติกัณฐากรณ์ การุณประชา
วัน เดือน ปี เกิด	10 มิถุนายน 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	99/2 หมู่ 1 ต.ชัยชุมพล อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู ค.ศ. 1
ประวัติการศึกษา	2558 ศษ.บ.(คหกรรมศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ